

Katolikus

VALLÁSI KALAUZ

Általános készületi anyag

a keresztelendők szüleinek, keresztszüleinek, bérme-
lkozásra készülőknek, jegyeseknek és minden érdek-
lődőnek, aki hitének felfrissítésre törekszik.

Általános tájékoztató

Ezzel az írással az a szándékunk, hogy Krisztus híveit összegyűjtsük az Ő házába és asztala köré. Az alapvető ismereteket találjuk meg benne, melyek szükségesek ahhoz, hogy Krisztus Egyházával a közösséget megvalósíthassuk. Az Egyházzal való közösség pedig Krisztussal és az Atyával – azaz magával az Istennel – egyesít minket.

Azok számára lesz ez a könyv különösen fontos, akik felnőtt korban szeretnék megkeresztelkedni, vagy első ízben szentségekhez járulni; akik szeretnék bepótolni a mulasztásokat és visszatérni az Egyház élő közösségébe.

Az alapvető ismereteken túl szükséges, hogy higgyük is Krisztus igazságát, teljes bizalommal vállaljuk az Ő életét (ez a szentségek vételét és használatát jelenti), és valósítsuk meg a kapcsolatot Istennel a rendszeres imádság és az ünnepi istentiszteleten való részvétel által.¹

Ha keresztelezésről, elsőáldozásról, bér mátkozásról, szent-kenetről, házasságkötésről van szó megtaláljuk benne a szükséges felvilágosítást. Természetesen személyesen is megbeszélhetünk mindent a lelkipásztorral.

A szentségek kiszolgáltatásánál általános előfeltétel a keresztény hit megléte (Vö. Zsid 11,6; Mk 16,16; DH 3872b)², mert szentséget **csak élő hitre lehet kiszolgáltatni**. Ahol hitnek semmilyen megnyilvánulása nincs meg, el kell halasztani a szentség-kiszolgáltatást. A hiteles megnyilvánulás a szentséget használatát és a vallás – egyházi előírás szerinti – gyakorlását jelenti.³

A vallási élet alapja, hogy élethelyzetének és korának megfelelő szentségek birtokában legyen⁴ az, aki szentség felvételét kéri, és ne legyen általánosan eltiltva például a szentgyónástól és szentáldozástól, mert rendezetlen házasságban él, vagy hitehagyás miatt önmagát zárta ki. Egy katolikusnak szentségi házasságban kell élnie, ha a házasság természetének megfelelő javak valamelyikét kívánja birtokolni. A polgári kötés, az élettársi viszony bármilyen formája, bejegyzett együttélés illetve a nyilvános együttélés, valamit más vallás rítusa⁵ szerint kötött házasság nem tekinthető törvényesnek. A feltételeket az egyes szentségekről szóló részben taglaljuk.

¹ Hasznos dolog lenne megbízni valakit a családi környezetben, aki alaposan áttanulmányozná ezt a füzetet, és szükség esetén tájékoztatná a család tagjait arról, hogy mit tartalmaz.

² A DH jelzés jelentése: H. Denzinger – P. Hünermann: Hitvallások és az Egyház Tanítóhivatalának megnyilatkozásai, Örökmécs Kiadó - SzIT, 2004. fejezetcímére vonatkozik.

³ KEK 2041 – A Katolikus Egyház Katekizmusa, Bp. SzIT, 1998. – Az Egyház meghatározza törvényeivel „a hívek számára a kötelező minimumot”. Vö. még az Egyház „öt” parancsolta: KEK 2042-2043

⁴ CIC 842. kánon 2. §. – Az egyházi törvénykönyv, Bp. SzIT, 1986.

⁵ Figyelembe véve az egyház rendelkezéseit.

Ajánljuk még a részletesebb tanulmányozás végett *Dr. Fila Lajos Katolikus családi hittankönyvét*,⁶ melyben részletesebben megtalálhatjuk mindazt, aminek tárgyalására ebben kiadványban tervezett tömörség miatt nincs mód.

Elektronikus Publikáció

Fila Lajos hagyatékának rendezéskor készült műveiből egy elektronikus publikációs sorozat, ún. eKönyv, mely lehetővé teszi, hogy műveit PDF, EPub és docx formátumokban is elérhetővé tegyünk. Szándékunk az, hogy művei ne merüljenek feledésbe a levéltárak pocain, hanem a legmodernebb formában is elérhetőek legyenek korunk eszközeivel is.

E művek szabadon felhasználhatók olvasásra eBook, iPad és más eszközökkel valamint idézhetők bármilyen munkában az idézet helyének megjelölésével. *(Megszerezhetők a lábjegyzetben megjelölt elérhetőségen!)*

Impresszum

Írta: † Dr. Fila Lajos

7. Kiadás

Kiadja: Magyarok Nagyasszonya Római Katolikus Egyházközség Pécel

Legutóbbi frissítés: 2017. augusztus 22.

Átdolgozta és a kiadásért felel: Burger Ferenc

Elektronikus Publikáció: 002 2012

⁶ Fila Lajos összes műve elérhető a Kucsák Könyvkötészet és Nyomdánál Vácon; tel: 27/503-940; 30/960-3773. Az életmű elektronikus formában is megrendelhető PDF, vagy EPub formátumban is; ill. az Örökmécs MKCs 30/9425-980. Valamint letölthető a péceli római katolikus egyházközség honlapjáról PDF formátumban.

VI. PÁL pápa hitvallása⁷

Hiszünk az egy Istenben, az Atya, Fiú és Szentlélekben. Ő teremtette a látható dolgokat, mint ezt a világot is, amelyben élünk. És ő teremtette a láthatatlan valóságokat, ahová tartoznak a szellemek, akiket angyaloknak hívunk. Ő teremti minden egyes ember szellemi, halhatatlan lelkét.

Hiszünk az egy Istenben, aki teljességgel egy az ő legszentebb lényegében és minden más tökéletességében: mindenhatóságában, mindentudásában, gondviselésében, akaratában és szeretetében. Ő az, „Aki van” – miként Mózesnek kinyilatkoztatta. És ő maga a szeretet – ahogy János apostol tanította. Ez a két név: Lét és Szeretet – fejezi ki legjobban az Ő valóságát. Ezt a valóságot nyilvánította ki nekünk ő, aki megközelíthetetlen világosságban lakozik, és akinek neve mindenek fölött van, felülmúl minden dolgot és minden értelmet. Az egy Isten képes arra, hogy önmagát igazán és teljesen megismeresse velünk. Isten kinyilatkoztatja nekünk magát, mint Atyát, Fiút és Szentlelket, akinek örök életében részesülünk a kegyelem által: e földön a hit homályában, halálunk után pedig örök világosságban. A három isteni Személy, akiknek mindegyike ugyanaz az isteni Lényeg, egymáshoz való örök kapcsolatban alkotja a szentséges Isten belső életét, mely végtelenül felülmúl mindent, amit emberi elme megérteni képes volna. Hálát adunk azért az Isten jóságának, hogy velünk együtt annyi más hívő ember is tanúságot tesz az egy Istenről, ha nem is ismeri a Szentháromság titkát.

Hiszünk tehát az Atyaistenben, akitől öröktől fogva születik a Fiú. Hiszünk a Szentlélekben, a teremtetlen Személyben, aki az Atyától és a Fiútól, mint az ő örök Szeretetük származik. Így a három isteni Személyben, kik egyaránt öröktől fogva valók és egyenlők, túlárad és megvalósul a teljességgel egy Isten élete és boldogsága a legmagasztosabb módon és a legnagyobb dicsőségére Annak, aki van, és aki nem teremtmény. Így tehát a Háromságban az egységet, és az egységben a Háromságot imádjuk.

Hiszünk a mi Urunk Jézus Krisztusban, az Isten Fiában. Ő az örök Ige, aki az Atyától öröktől fogva születik, és aki az Atyával egylényegű. Minden Őáltala lett. Ő megtestesült a Szentlélek erejéből Szűz Máriától, és emberré lett. Istensége szerint az Atyával egyenlő, embersége szerint kisebb az Atyánál. Egy személyben van meg benne a két természet (isteni és emberi), összekeveredés nélkül, ami nem is volna lehetséges. Ő miköztünk lakozott telve kegyelemmel és igazsággal.

Jézus Krisztus meghirdette és megalapította az Isten országát, és megismertette velünk az Atyát. Parancsot adott nekünk, hogy szeressük egymást, amint ő szeretett minket. Megtanított minket az evangéliumi boldogságok útjára: hogy éljünk a szegénység szellemében, legyünk szelídek, viseljük el türelemmel a szenvedéseket, áhítsuk az igazságot, legyünk irgalmasok, tiszt-

⁷ Ez a hitvallás egy rövid összefoglalást nyújt a katolikus hitről. Részletesebb ismertetőt a Katolikus Egyház Katekizmusa című kiadványból lehet találni. Megtalálható a interneten is az alábbi címen: <http://www.katolikus.hu/kek/>; vö. még Kompendium 35. o. skk, valamint ajánljuk még „A katolikus egyház ifjúsági katekizmusában a YOUCAT-ot” is. – Vö. még YC 24, 25, **26-29**, 136, 165, 307.

taszívűek, békességesek, és viseljük el az igazságért az üldözést. Jézus szenvedett Poncius Pilátus alatt: Ő az Isten Báránya, magára vette a világ bűneit, a keresztfára szegezve meghalt értünk, hogy vére váltságán szerezzék meg a mi megváltásunkat. Eltemették, de harmadnapra saját erejéből föltámadt. Föltámadásával bennünket is fölemelt, hogy az isteni életnek, vagyis a kegyelemnek részesei legyünk.

Fölment a mennybe, de újra eljön majd megítélni élőket és holtakat, mindenkit érdemei szerint. Az örök életre kerülnek azok, akikben Isten szeretete és jósága visszhangra talált, míg a soha el nem múló örök tűzre jutnak azok, akik ezt a szeretetet és jószágot életük utolsó pillanatáig visszautasították. Az Ő országának soha nem lesz vége.

Hiszünk a Szentlélekben, Urunkban és éltetőnkben, akit az Atyával és a Fiúval együtt imádunk és dicsőítünk. Ő szólt a próféták szavával, Őt küldte el nekünk Krisztus feltámadása és az Atyához való felmenetele után. Az Egyházat a Szentlélek világosítja meg, élteti, őrzi és kormányozza; tagjait pedig megtisztítja, hogy ne álljanak ellen a kegyelem ihletésének. Az ember, ha Krisztus aláztatát követi, a Szentléleknek a lélek belsejéig hatoló működése erejével tökéletessé válhat, miként a mennyei Atya tökéletes.

Hisszük, hogy a Boldogságos, mindenkor Szűz Mária a megtestesült Igének, Istenünknek és Üdvözítőnknek, *Jézus Krisztusnak Anyja*. Fiának érdemeire való tekintettel kiválóbb módon részesült a megváltásban, mentes volt az áteredő bűn minden foltjától, és meszsze minden más teremtmény fölött részesült a kegyelemben. A Boldogságos, Szeplőtelen Szűz Máriát, akit szoros és felbonthatatlan kötelék kapcsol a megtestesülés és megváltás misztériumához, földi életének befejezése után Isten testével és lelkével fölvette a mennyei dicsőségbe. A halálból feltámadott Fiához hasonulva előre jelzi az igazak eljövendő boldogságát.

Hisszük, hogy Isten szentséges Anyja, az új Éva, *anyja az Egyháznak is*: anyai gondoskodással törődik Krisztus testének tagjaival, közreműködik abban, hogy a megváltott emberek elnyerjék és növeljék lelkükben az isteni életet.

Hisszük, hogy Ádámban mindannyian elbuktunk. Ez az oka annak, hogy a mindannyiunkban közös emberi természet az őáltala elkövetett eredeti bűn következtében megromlott állapotba került. A mostani állapot nem azonos azzal, amelyben ősszüleink éltek, amikor a szentségben és igazságban megalkotva, az ember még nem ismerte a rosszat és a halált. Így tehát a bukott emberi természet elveszítette azt a kegyelmet, mely azelőtt ékesítette, természetes képességeiben is megsérült, a halál uralma alá került (értelem elhomályosult, akarta meggyengült). Ezt a bukott természetet örökli minden ember, és éppen ezért minden ember (ebben a) bűnben születik a világra. A Trienti Zsinat tanítása alapján valljuk, hogy az áteredő bűn magával az emberi természettel öröklődik tovább, nem pedig utánczás útján; ennél fogva mindenkinek sajátja.

Hisszük, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus a kereszt áldozatával megváltott bennünket az áteredő bűntől és minden személyes bűnünktől. Ezért igaz az apostol szava: „Ahol eláradt a bűn, ott túláradt a kegyelem”. Hittel valljuk, hogy a mi Urunk, Jézus Krisztus a kereszt-

séget rendelte a bűnök bocsánatára. A keresztség a gyermekeknek is kiszolgáltatható, akiknek személyes bűnük még nincs. Így is nélkülözik azonban születésükkor a természetfeletti kegyelmet, de a keresztségben újjászületnek vízből és Szentlélekből Jézus Krisztus isteni életére.

Hiszünk az egy, szent, egyetemes és apostoli Egyházban, amelyet Jézus Krisztus Péterre, a sziklára épített. Az Egyház Krisztus titokzatos teste: látható társaság hierarchikus szervezettel, de ugyanakkor lelki közösség is. A földi Egyház az Isten népe, mely vándorúton van itt a Földön. De ugyanezt az Egyházat égi adományok gazdagítják, Ő az Istenország csírája és kezdete, amelyben minden korok embere számára folytatódik a megváltás műve és fájdalma, és minden erejéből a tökéletes beteljesülést áhítja: mely az idők végezetén a mennyei dicsőségben valósul meg. Jézus Krisztus a szentségek közvetítésével, amelyekből az Ő teljessége árad, alakítja Egyházát. E szentségek által lesznek Krisztus Titokzatos Testének tagjai, az Ő halálának és feltámadásának részeseivé a Szentlélek közreműködésével, aki az Egyház életének és tevékenységének képességét adja.

Az Egyház szent, még ha bűnösök is tartoznak hozzá. Azért szent, mert élete a kegyelem élete. E kegyelem erejéből szentelődnek meg tagjai, ha táplálják magukat vele. Ha elutasítják maguktól e forrást, bűnökbe és gyarlóságokba esnek, amelyek megakadályozzák, hogy a szentségben tündököljenek. Ezek a bűnök szomorítják az Egyházat, és Ő bűnbánatot is tart a vétkekért, amelyekből Krisztus vére árán és a Szentlélek ajándékából hatalma van gyermekeit kiemelni. Az Egyház az isteni ígéretek örököse, és szellemi értelemben Ábrahám leánya, azon az Izraelen keresztül, mely gondosan őrzi a szent könyveket, és tiszteli a pátriárkákat és prófétákat. Az apostolok alapzatára van építve, az ő mindig élő szavukat és pásztori hatalmukat közvetíti a századok során hűséggel Péter utódjában és a Vele közösségben levő püspökökben. A Szentlélek állandó segítségével az Egyház feladata, hogy őrizzé, tanítsa, értelmezze és hirdesse az igazságot. Azt az igazságot, amelyet a próféták még csak homályban láttak, de amelyet Isten Jézus Krisztus által tökéletesen kinyilatkoztatott minden embernek.

Hisszük mindazt, ami az Istennek leírt és áthagyományozott szava, és amit az Egyház akár ünnepélyes kijelentéssel, akár rendes és egyetemes Tanítóhivatala útján hit tárgyaként előad. Hisszük, hogy Péter utódja tévedhetetlen akkor, amikor mint minden kereszténynek pásztora és tanítója „ex cathedra” (a tanítói székéből, azaz a tanítói, tekintélyi pozícióból) szól. Ugyanezzel a tévedhetetlenséggel rendelkezik a püspökök testülete is, amikor a pápával együtt a legfőbb Tanítóhivatalt gyakorolja.

Hisszük, hogy az Egyház, amelyet Krisztus alapított és amelyért imádkozott, mindenkor *egységes* a hitben, az istentiszteletben és a hierarchia kötelékében. Ennek az egységnek nem akadály, sőt azt még szebben igazolja a liturgia rítusainak változatossága a teológiai, lelki életi és egyéb iskolák örökségének törvényes különbözősége. Elismerjük, hogy Krisztus Egyházának szervezetén kívül is az igazságnak és lelki életnek számos olyan eleme van meg, amelyek az Egyház értékeit képezik, és az egyetemes egységre indítanak.

Hisszük ezért, hogy a Szentlélek az, aki Krisztus minden tanítványában az egység vágyát ébren tartja, és éppen ezért reméljük, hogy egy napon mindazok a keresztények, akik ma még nem részesülhetnek az Egyház teljes közösségében, egy nyájként, egy pásztor vezetése alatt egységre jutnak.

Hisszük, hogy az Egyház szükséges az üdvösséghez. Egyedül az egy Krisztus az üdvösség közvetítője és útja, Ő pedig testében, vagyis az Egyházban van jelen számunkra. Isten üdvözítő szándéka azonban minden emberre kiterjed. Akik tehát Krisztus evangéliumát és az Ő Egyházát saját hibájukon kívül nem ismerik, Istent azonban őszinte szívvel keresik, akaratát pedig lelkiismeretük szavára hallgatva a kegyelem hatására teljesíteni törek-szenek, azok is láthatatlan módon Isten népéhez tartoznak, és elnyerhetik az üdvösséget. Számukat egyedül az Isten tudja.

Hisszük, hogy a misében, amelyet a pap, mint Krisztus személyének a képviselője, az egyházi rend szentségi hatalmával bemutat, és amelyet Krisztusnak és az Ő Titokzatos Teste tagjainak nevében felajánl, valósággal megújul a Kálvária áldozata, és szentségi módon megjelenik az oltáron. Hisszük, hogy az utolsó vacsorán az Úrtól megszentelt kenyér és bor az Ő Testévé és Vérévé változott át, amelyet kevéssel utóbb a keresztfán áldozott fel értünk.

Hisszük, hogy a pap által megszentelt (konszekrált = „átváltoztatott”) kenyér és bor szintűgy átváltozik a mennyben dicsőségesen uralkodó Krisztus Testévé és Vérévé.

Hisszük, hogy a kenyér és bor külső színei alatt, bár érzékeink számára semmi sem változott, titokzatos módon ugyan, de mégis igazán valósággal, lényegileg jelen van az Úr. Ebben a szentségben Krisztus nem lehet másképpen jelen, csak úgy, hogy a kenyér egész lényege átváltozik az Ő Testévé, és a bor egész lényege átváltozik az Ő Vérévé, ugyanakkor pedig a kenyér és a bor érzékelhető tulajdonságai változatlanul maradnak. Ezt az átalakulást az Egyház nagyon alkalmas és kifejező módon illeti az átlényegülés szóval.

Bármely hittudományi magyarázat, mely ezt a misztériumot valamennyire megközelíteni igyekszik, csak akkor lehet összhangban a katolikus hittel, ha tisztán rávilágít arra, hogy ezekben a dolgokban – egészen függetlenül a mi szellemiségünkötől – az átváltoztatás után megszűnt jelen lenni a kenyér és a bor, és magának az Úr Jézusnak imádandó Teste és Vére van jelen a kenyér és a bor szentségi jelei alatt. Így rendelte ezt maga az Úr, aki táplálékunkká akart lenni, minket pedig Titokzatos Testének kötelékében egymáshoz akart kapcsolni. A mennyország fényében élő Úr Krisztus egy és oszthatatlan jelenléte az Oltáriszentség által nem sokszorozódik meg, hanem megjelenik a Föld különböző helyein, ahol bemutatják az eucharisztikus áldozatot. Íme, ez a „mysterium fidei” vagyis a hitnek és az eucharisztikus kincsnek titka, amelyet mindannyiunknak meg kell vallanunk. Ez a jelenlét a szentmiseáldozat bemutatása után is jelen marad az Oltáriszentségben, amelyet a tabernákulumban őrzünk, mint templomaink élő szívében. Ennélfogva édes kötelességünk, hogy tisztelettel vegyük és imádjuk magát a megtestesült

Igét ebben a szent Kenyérben. Szemünk csak a kenyeret látja, a megtestesült Igét nem, de Ő mégis jelen van itt előttünk anélkül, hogy elhagyta volna a mennyet.

Hisszük, hogy Isten országa itt a földön az Egyházban kezdődött el ugyan, de az Egyház mégsem e világból való, mert ez a világ mulandó. Éppen ezért az Istenország fejlődése nem azonos a humanizmus, a tudomány vagy a technika haladásával, hanem azt jelenti, hogy elmélyüljünk Krisztus felfoghatatlan gazdagságának ismeretében, állhatatosan reménykedjünk az örök boldogságban, lelkesebben találjon bennünk visszhangra az Isten szeretete, a kegyelem és a szentség egyre inkább kiáradjon az emberiségre.

De éppen ez a szeretet készíti magát az Egyházat, hogy a külső dolgokat illetően is az emberek javát keresse. Egyrészt tehát nem szűnik meg figyelmeztetni gyermekeit, hogy nincs itt a földön maradandó városunk, másrészt viszont arra buzdítja őket, hogy saját helyzetüknek és képességeiknek megfelelően szolgálják társadalmi közösségük javát, ápolják az igazságosságot, a békét és a testvéri együttélést, megfelelő módon segítsék a szegényebb és szerencsétlenebb helyzetben levő embertársaikat. Amikor az Egyház, mint Krisztus jegyese, az emberek gondjaival törődik, részt vesz örömeikben és reményeikben, fájdalmaikban és munkáikban, csak arra törekszik, hogy egész szívvel szolgálja őket, közben pedig Krisztus világosságát árássa szét az emberekre, és Krisztus, a Megváltó köré vezesse el és gyűjtse az embereket. Az Egyháznak ezt a gondját azonban sohasem lehet úgy értelmezni, mintha hasonulni akarna ehhez a világhoz, vagy mintha kisebb buzgósággal akarná várni az Urat és az Ő örök országát.

Hiszünk az örök életben. Hisszük, hogy a Krisztus kegyelmében megholtak lelkei az Isten népéhez tartoznak, akár még a tisztítóhely tüzeiben kell tisztulniuk, akár rögtön a mennybe kerültek a halál után, mint a jobb lator. Ez az állapotuk azonban teljességgel megszűnik a feltámadás napján, mikor is ezek a lelkek ismét egyesülnek testükkel. Hisszük, hogy az a sok lélek, aki Jézussal és Máriával együtt van a mennyben, az égi Egyházat alkotja, és az örök boldogság részese. Látják Istent úgy, amint van. Különböző mértékben ugyan, de az angyalokkal együtt ők is részesülnek annak az isteni hatalomnak gyakorlásában, mely a megdicsőült Krisztust illeti: közbenjárnak értünk, és testvéri gondossággal segítik gyarlóságunkat.

Hiszünk az összes keresztyének közösségében, vagyis azokéban, akik még a földön vándorolnak, és azokéban, akik már a mennyi boldogság részesei. Hisszük, hogy ők mindnyájan egy egyházat alkotnak, és hisszük, hogy ebben a közösségben mindig körülvesz minket az irgalmas Istennek és az Ő szentjeinek szeretete, kik mindig készséggel meghallgatják kéréseinket, ahogyan Jézus biztosított minket: „Kérjétek és megadatik nektek”.

Ezt a hitet valljuk, ez a remény erősít, így várjuk a holtak feltámadását és az örök életet.

Áldott legyen a szent-szent-szent Isten! Ámen. 1968. június 30.

A.

ALAPVETŐ ISMERETEK

Az „*Alapvető ismeretek*” fejezet alatt a lehető leg-rövidebben foglaljuk össze katolikus keresztény vallásunk alapképletét. Ez a képlet a kapcsolat fogalmának oldaláról közelíti meg a keresztény vallást.

Ezek az ismeretek megszerezhető még a katolikus egyház más kiadványaiból is.

Kiemelten ajánljuk „A katolikus egyház ifjúsági katekizmusát a YOUCAT-ot”. Ha ebből a kiadványból idézünk a YC és bekezdésszám megjelölésével tesszük.

A VALLÁSRÓL

1. Mi a vallás? Személyes kapcsolat Istennel. (YC 3, 30, 37, 136, 268, 504)

A gondolkodó ember fel tudja ismerni, hogy kell legyen valaki, aki más, mint a világ, és aki mindenek felett áll, mindenek titka, értelme, mert nélküle nem magyarázható meg a tapasztalható világ. Ez a valaki csak abszolút szuverén, személyes lény lehet, különben nem állhat mindenek felett. Nem „törvény”, nem „energia” csupán, mert azoknak van hordozójuk, mely fölöttük áll. Szt. Pál írja a római levélben: *„Ami ugyanis Istenről megismerhető, az világos előttük (a pogányok előtt), mert Isten nyilvánvalóvá tette számukra ... (hogy) művei alapján értelemmel fölismerhető.”* (Róm 1,19)

Isten felismerését állásfoglalás követi. Ez mindenképpen bekövetkezik, csak az a kérdés, hogy milyen formában. Egyesek elismerik, mások tagadják az Istent. Ismét mások bizonytalankodnak, elnapolják a döntést, aszerint, hogy mit jelent számukra az Isten igazsága. Az Úr Jézus azt mondja: *„A világosság (Isten ismerete) a világba jött, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert gonoszak voltak tetteik.”* (Jn 3,19) Ha ez az állásfoglalás pozitív és az emberben kialakul egy bizalom a felismerés iránt, akkor kialakul vallásosság. Tudni Istenről, de vele a kapcsolatot nem akarni azt jelenti, hogy nem beszélhetünk vallásosságról.

A kíváncsiság Isten titka iránt azonban mindenképpen felébred. Újabb kérdés az hogy, miként elégíti ki ezt a kíváncsiságot. Természetszerűleg az a helyes, ha keresi Isten megnyilatkozását, a kinyilatkoztatást, és a kapcsolatát vele Isten akarata szerint alakítja. Ez a hiteles vallásosság. Gyakori azonban az az eljárás, hogy az ember képzelődni kezd, és önkényesen formálja ki Isten fogalmát, illetőleg a kapcsolatot vele (a „magam módján” hiszek Istenben). Valamint jó példák erre a természetvallások, mitológiák számtalan formája: hinduizmus, sintoizmus, mohamedanizmus, görög-római mondavilág stb. Ez egyfajta szellemi önkényeskedés és önteltségre vall.

2. Mi a keresztény vallás? Kapcsolat Istennel Jézus Krisztus által.

Isten valóban kinyilatkoztatta önmagát Jézus Krisztus által. Mások is vállalkoztak arra, hogy Isten nevében beszéljenek, de csak Jézus Krisztus tudta magát igazolni a józan ész tudományos követelményeinek megfelelően. Ő a Krisztus, a Messiás, vagyis Isten Fölkent Küldöttje. Kaifás főpap megkérdezte Krisztust: *„Te vagy-e a Messiás, az Isten Fia?”* Jézus válasza: *„Én vagyok.”* (Mt 26,64)

Hiteles kapcsolatunkat Istennel kizárólag Jézus Krisztus határozza meg. Ő kijelentette, hogy csak őáltala, ővele és őbenne lehetünk kapcsolatban az Atyával. Jézus mondja: *„Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem jut az Atyához, csak énáltalam.”* (Jn 14,6)

A kereszténység lényege tehát: egység Krisztussal.

3. Mi a katolikus keresztény vallás? A teljes egység Krisztussal.

Jézus Krisztus lehetővé tette és felkínálta a teljes egységet önmagával. Egész lényét átörököztette Egyháza közösségébe, ezt jelenti azt, hogy az Egyház az Ő „Titokzatos teste”. Az Egyház Krisztus misztériuma és szakramentuma, vagyis olyan eszköze, mely az Ő életét tartalmazza, jelzi és közli. János apostol írja: „A mi közösségünk ugyanis közösség az Atyával és Fiúval, Jézus Krisztussal.” (1Ján 1,3b)

Teljes egységben Jézus Krisztussal azok vannak, akik vállalják a teljes egységet az Ő Egyházával. János apostol írja: „Az élet megjelent... Azt hirdetjük tehát nektek, amit láttunk és hallottunk, hogy ti is közösségben legyetek velünk.” (1Ján 1,3a)

A „katolikus” szó a görög „katholos”-ból való, melynek jelentése: egész, teljes, általános (YC 133). A „keresztény” kifejezés a latin christianus (krisztusi) magyarosított változata. Az „eretnek” szó szintén görög, válogatást jelent. A „szekta” latin kifejezés azt jelenti, hogy az egészből kivágunk egy részt.

4. Miben áll a teljes egység Krisztussal? A krisztusi tanítás, a krisztusi erkölcs és a krisztusi élet vállalását jelenti.

Mindenekelőtt szükséges, hogy Krisztus tanítását megismerjük és fogadjuk el, ez a szellemi egység. Úgy kell gondolkodnunk mindenről, ahogyan Ő gondolkodott. El kell sajátítanunk az Ő szellemét. Ezt szolgálja az állandó, rendszeres szellemi kapcsolat, amit az igehirdetés valósít meg. Legfőképpen a vasárnapi evangéliumok és szentbeszéd hallgatása szükséges és a Szentírás olvasása, vagyis műveltnek kell lenni a vallásunk alapigazságai felől. Az Úr Jézus mondta apostolainak: „Aki titeket hallgat, engem hallgat.” (Lk 10,16)

A szellemi egységen túl vállalni kell az erkölcsi egységet is Krisztussal, vagyis az Ő célját és törvényeit kell követnünk. Ez azt jelenti, hogy a cselekedeteink motívuma a jézusi szabályok szerint kell, hogy működjön. A kereszténység erkölcsi tartalma Krisztus követése, utánzása. Az Úr Jézus parancsa: „Amint én szerettelek titeket, úgy szeressétek egymást ti is.” (Jn 13,35)

A krisztusi élet a kegyelmi életet jelenti, mely több és más mint a biológia életfunkció. Ez egy rendkívül bensőséges kegyelmi-lelki kapcsolat. Azért lehet bennünk „kegyelmi alapú” élet is, mert Jézus életét kapjuk meg a keresztség által, mely a nem anyagai alapú éltető elvet, vagyis a lelket nemesíti meg, emeli föl. A teljes egység Krisztussal azt jelenti, hogy ő maga a lehetséges legbensőségesebben él bennünk. Krisztus élete bennünk „szentté” (Isten előtt teljesen elfogadottá) tesz bennünket (ez a megszentelő kegyelem), melyet a szentségek által kapunk és növelünk magunkban. Az Úr Jézus kijelentette: „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz.” (Jn 15,5)

B.

AZ EGYHÁZ KRISZTUSI TANÍTÁSÁNAK ÖSSZEFOGLALÁSA

Krisztus Urunk az apostolok közösségére, az Egyházra bízta tanítását, hogy őrizze és hirdesse. Az Egyház mesteri jótállást is kapott ahhoz, hogy küldetésének meg tudjon felelni. Személyesen Krisztus helytartója, Péter apostol utódja, a pápa birtokolja ezt a karizmát; a rendíthetetlen hűséget Krisztus örökségéhez, mely hűség dacol a poklok sátáni erőivel is. Az Úr Jézus mennybemenetele előtt történt: *„A tizenegy apostol elment Galileába arra a hegyre, ahová Jézus rendelte őket. Amint meglátták Őt, leborultak előtte, bár néhányan előzőleg még kételkedtek. Jézus hozzájuk lépett és így szólt: «Én kaptam minden hatalmat mennyben és földön. Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet. ... Én veletek vagyok minden nap, a világ végéig.»”* (Mt 16,18) Előzőleg Péter apostolnak ígérte az Úr: *„Te Péter vagy. Erre a sziklára építem egyházamat, és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta.”* (Mt 16,18)

Krisztus Egyházának kulcsai Péter apostol utódjának a kezében vannak. A kulcs a teljes bizalom és a biztonság jelképe. A Krisztussal való kapcsolat hitelességét és biztonságát garantálja nekünk a kulcsok hatalma, melyet a pápa birtokol. Krisztus Urunk Péter apostolnak mondta: *„Neked adom a mennyek országa kulcsait. Amit megkötsz a földön, megkötött lesz a mennyben is, és amit feloldasz a földön, a mennyben is feloldott lesz.”* (Mt 16,19)

E hitelesítő tényező tehát maga Jézus Krisztus. Ha ez nem lenne megbizonyíthatóan ez Egyház közösségnek birtokában nem beszélhetne hitelesen a megbízója nevében. A megnyilatkozás hitelességére kell tehát az Isten szavát kereső embernek figyelni.

1. AZ EGYHÁZ KRISZTUSI TANÍTÁSA ÉLETÜNK ÉRTELMÉRŐL

Vigyázzunk, ne essünk bele az önkényeskedés csapdájába. Könnyen eszünkbe juthat a divatos válasz: egyéni meggyőződés vagy ízlés dolga, ki miért él. Mindenkinek személyes joga meghatározni élete célját. Igaz, hogy ezt megteheti, de nem biztos, hogy helyesen teszi.

Életünket ugyanis Isten teremtette, a célját is ő határozta meg. Ez viszont az ő joga. Ha elgondolásunk nem egyezik az övével, akkor tévedünk és célunk kudarcba fullad. Ez a végső kudarc a kárhozatba torkollik. Isten egész lényünkbe beleírta tervét és ki is nyilatkoztatta akaratát.

Az Ő célja: saját dicsősége; vagyis az, hogy megmutatja önmagát, üdvözítő szeretetét. Ez mindenképpen megvalósul. Akkor is, ha valaki elutasítja. Aki keresi Isten szeretetét, megtalálja benne örök üdvösségét. Aki elutasítja azt, elkárhozik. A kárhozott is tudja, hogy van Isten és azt is tudja, hogy alkalmatlan az Isteni szeretet elfogadására. (YC 1, 5, 41-43, 406, 427, 465)

Összefoglalás:

1. Miért élünk a világon?

Hogy felkészüljünk a végső találkozásra Istennel.

2. Hogy nevezzük a végső találkozást Istennel?

Ítéletnek nevezzük.

3. Hányféle ítélet van?

A külön ítélet halálunk után és az utolsó ítélet a világ végén.

4. Ki készít fel minket az ítéletre?

Maga az Isten, az Egyháza által.

5. Hogyan készít fel minket Isten az ítéletre?

Egyszülött Fia, Jézus Krisztus által.

6. Hogyan készülünk mi magunk az ítéletre?

Megismerjük, szeretjük és szolgáljuk az Istent.

7. Mi lesz a sorsunk az ítélet után?

Vagy az örök üdvösség a mennyországban, vagy az örök kárhozat a pokolban, vagy az ideig tartó szenvedés a tisztítótűzben.

8. Mi az üdvösség?

Életközösség az Istennel, időbeli korlátozás nélkül

9. Kik jutnak az üdvösségre?

Akik Isten szeretetében halnak meg.

10. Mi a tisztulás állapota?

Megpróbáltatással való előkészület az üdvösség állapotára.
Időben véges állapot.

11. Kik jutnak a tisztulás állapotába?

Akik szeretik Istent, de tartozásuk van vele szemben.

12. Mi a kárhozott állapot?

Istentől távoli állapot, ami oka a véget nem érő szenvedésnek.

13. Kik jutnak a pokolba?

Akik nem békülnek ki Istennel.

14. Kik fognak megítélni minket?

Az Úr Jézus és az ő angyalai és szentjei.

Az ítéleten így szól majd Jézus a szentekhez: *„Jöjjetek, Atyám áldottai! Vegyétek birtoktokba a világ kezdetétől nektek készített országot!”* (Mt 25,34) Így szól a kárhozottakhoz: *„Távozzatok tőlem, átkozottak az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült.”* (Mt 25,41)

2. AZ EGYHÁZ KRISZTUSI TANÍTÁSA ISTENRŐL

Isten ismerete minden ember szellemében világít. Függetlenül attól, hogyan gondolkodik róla. Egész életünk legfőbb műve az Istennel való kapcsolat építése. Ez teljeseedik be az üdvösségben, illetőleg negatív értelemben a kárhozatban. Kapcsolatunk alapvetően vagy a hódolat, vagy a lázadás. A hódolat meg akarja dicsőíteni, a lázadás pedig megsemmisítésére törekszik. (YC 30-51)

Összefoglalás:

1. Ki az Isten?

A világ teremtetője, fenntartója, gondviselője és a mi mennyei Atyánk.

2. Hány Isten van?

Egy Isten van, benne három személy: az Atya, a Fiú, a Szentlélek, akik teljesen egyenrangúak, és együtt Őket Szentháromságnak nevezzük.

3. Ki az Atya-Isten?

Aki senkitől sem származik.

4. Ki a Fiú-Isten?

Aki az Atyától születik öröktől fogva.

5. Ki a Szentlélek-Isten?

Aki az Atyától és a Fiútól származik öröktől fogva.

6. Milyen az Isten?

Isten semmihez sem hasonlítható ezért, azt mondjuk róla, hogy egészen más, mint a világ (szent).

7. Miben különbözik Isten elsősorban a világtól?

Abban, hogy a világot teremteni kellett a semmiből, Istent pedig nem kellett teremteni, Ő örökkévaló személy.

8. Melyek Isten tulajdonságai?

Istennek minden tulajdonsága, ami tökéletesség. Ő végtelen, mindenütt jelen van, mindentudó, mindenható, örökkévaló, igaz, szép, jó, stb.

9. Tudhatja-e mindenki, hogy van Isten?

Mindenki tudja, aki helyesen használja az eszét, mert az emberei értelem (ész) képes a belátásra, de nem mindenki hallgat az eszére.

10. Miért tagadják egyesek az Istent?

Mert azt szeretnék, ha nem lenne.

11. Hogyan ismerhetjük meg az Istent?

Az eszünk és a kinyilatkoztatás által.

12. Mit jelent az, hogy az Isten gondviselő?

Gondoskodik arról, hogy minden elérje az Ő általa rendelt célját.

3. AZ EGYHÁZ KRISZTUSI TANÍTÁSA JÉZUS KRISZTUSRÓL

Jézus Krisztusban megvalósult a kinyilatkoztatás, melyet az *ősevangéliumban* ígért meg az Isten (Ter 1,3). Igazán csak Istenre vagyunk kíváncsiak. Az öntudatos, tiszta, vallásos lelkek ezt már tudják is. De azt is tudják, hogy Isten élete kifürkészhetetlen titok.

Csak akkor ismerhetjük meg, ha ő föltárja, kinyilatkoztatja önmagát. Az emberiség kezdetől fogva figyel Istenre és várta megnyilatkozását. Az *ősevangélium* isteni ígérete alapján ezt biztosan hihették is az emberek.

Az Istenre figyelő várakozás sok naiv képzelődésnek forrása lett. A pogány mitológiák azokról a hiedelmekről szólnak, melyek isteni megnyilatkozásokról beszélnek. Tele vannak ezek torzulásokkal, mivel sokszor csupán az ember bűnös vágyait, sőt, a Gonosz szellem sugalmazásait fejezik ki.

A választott nép, Izrael prófétáinak szellemét Isten megtisztította. Ők helyesen tudtak beszélni Isten ígéletéről. Végül, teljes mértékben és végérvényesen Egyszülött Fia, Jézus Krisztus által nyilatkoztatta ki Isten önmagát az egész emberiségnek, hogy választ adjon minden kérdésünkre és elvezessen az örök üdvösségre. (YC 71-81)

Összefoglalás:

1. Hogyan nyilatkoztatta ki magát az Isten?

A próféták és végül Jézus Krisztus által.

2. Kicsoda Jézus Krisztus?

Isten egyszülött Fia, a második isteni személy, aki értünk emberré lett.

3. Jézus Krisztus Isten vagy ember?

Valóságos Isten és valóságos ember egyetlen isteni személyben.

4. Ki az Úr Jézus Atyja?

A mennyei Atya.

5. Ki volt az Úr Jézus nevelőatyja?

Szent József, Szűz Mária jegyese.

6. Ki az Úr Jézus édesanyja?

Szűz Mária.

7. Mikor született az Úr Jézus?

Időszámításunk kezdetén.⁸

8. Hol született az Úr Jézus?

Betlehem városában.

⁸ Jézus Krisztus születésének legvalószínűbb dátuma: Kr.e. 5.-ben március 9-én volt (Nissan hónap). Vö. M. Hesemann: A Názáreti Jézus c. könyve, 65.old., SZIT Bp., 2010.

9. Miért jött az Úr Jézus a világra?

Hogy a világot megváltsa és üdvözítse.

10. Mivel kezdődik az Úr Jézus története?

Az ősevangéliummal, melyben Isten Megváltót ígért ősszüleinknek.⁹

11. Melyek voltak az Úr Jézus életének főbb eseményei?

- Születését angyalok és csodálatos jelek hirdették.
- A napkeleti bölcsek felkeresték Betlehemben.
- Negyvennapos korában bemutatták a jeruzsálemi templomban.
- Heródes király haragja elől Egyiptomba menekült a Szentcsalád.¹⁰
- 12 éves korában tanított a jeruzsálemi templomban.
- 30 éves korában bemutatkozott Keresztelő Jánosnak.
- Ezután megkezdte működését.
- 40 napos böjtöt tartott és legyőzte a kísértő Sátánt.
- A kánai menyegzőn a vizet borra változtatta.
- Bemutatkozott a názáreti zsinagógában.
- 12 apostolt és 72 tanítványt választott ki.
- Első nagy beszéde a Hegyi beszéd.¹¹
- Betegeket gyógyított egyetlen szavával.
- Ördögöket űzött ki a lelkekből.
- Megszaporította a kenyeret.
- Parancsolt a természetnek, lecsendesítette a háborgó tengert.
- Halottakat támasztott fel.
- Ünnepelesen bevonult Jeruzsálembe.
- Az Utolsó Vacsorán testét vérét táplálékkul adta a kenyér és a bor színében.¹²
- Az apostolokat is felhatalmazta az Ő emlékezetére való kenyértörésre, vagyis az eucharisztia előállítására.
- Keresztre feszítve meghalt értünk.¹³
- Harmadnapon feltámadt.¹⁴
- Megjelent tanítványainak tizenegyszer
- Dicsőségesen a mennybe ment 40 nap múlva.
- Tíz nap múlva elküldte a Szentlelket.¹⁵

13. Kik írták le az Úr Jézus életét és tanítását.

A négy evangélista: Máté, Márk, Lukács és János.¹⁶

⁹ Ősevangélium a megváltás első ígérete a bűnbeesés és Isten büntető ítélete után (*Ter 3,15*).

¹⁰ Ez Kr.u. 5-ben május hónapban volt, Hesemann leírása szerint.

¹¹ Ennek legvalószínűbb időpontja: Kr.u. 29. február hónapja – Vö. Hesemann: *A Názáreti Jézus*, 266.old.

¹² Az utolsó vacsora legvalószínűbb dátuma: Kr.u. 30.-ban április 6-án – csütörtök (Nissan hónap 13. napja). Vö. M. Hesemann: *A Názáreti Jézus*, 65.old.

¹³ Halálának időpontja: Kr.u. 30.-ban április 7-én, péntek délután három óra.

¹⁴ Jézus Krisztus feltámadásának legvalószínűbb dátuma: Kr.u. 30.-ban április 9-én – vasárnap hajnala. Vö. M. Hesemann: *A Názáreti Jézus*, 248.old.

¹⁵ Időpontja Kr.u. 30. május hónapja Hesemann szerint.

¹⁶ Ezek keletkezési ideje Kr.u. 45-68 időszakra tehető.

4. AZ EGYHÁZ KRISZTUSI TANÍTÁSA ÖNMAGÁRÓL

Ha tudomásul vesszük, hogy Krisztus köztünk akart maradni, azért hogy tanítson, kormányozzon és megszenteljen minket a világ végéig, akkor érthető számunkra, hogy Egyházat alapított, mely által Ő maga működik sikeresen, csatlakozhatatlanul. Az Egyház Krisztus működésének szentségi eszköze. (YC 121-151)

Összefoglalás:

1. Hogyan maradt közöttünk az Úr Jézus?

Egyházában, melyet Ő alapított.

2. Mi az Egyház?

Krisztus látható, hierarchikus közössége és örököse. (Krisztus Titokzatos Teste).

3. Mi az Egyház feladata?

Az Egyház feladata az, hogy feltárja Krisztus üzenetének teljességét, valamint a kegyelmi eszközökkel mindenkinek kínálja megszentelődés lehetőségét.

4. Melyek Krisztus Egyházának ismertető jegyei?

Krisztus Egyháza egyetlen, szent, egyetemes (katolikus) és apostoli.

5. Mit örökölt az Egyház az Úr Jézustól?

Tanítását, törvényét, hatalmát, küldetését; azaz egész életét.

6. Ki az Egyház feje?

Maga az Úr Jézus Krisztus.

7. Kit tett az Úr Jézus saját helytartójává?

Szent Péter apostolt és utódait.

8. Jelenleg ki az Úr Jézus helytartója?

Róma püspöke, jelenleg Ferenc pápa.

9. Kik az apostolok utódai?

A püspökök és a papok.

10. Kik tartoznak az Egyházhoz?

Akik hisznek Jézus Krisztusban, megkeresztelkednek és engedelmeskednek az Egyháznak.

11. Melyek az Egyház kiváltságai?

- Fizikailag és erkölcsileg megdönthetetlen és romolhatatlan
- Krisztus hűséges közvetítője.
- Küldetésében sikeres.
- Krisztus végső dicsőségének részese.

12. Hogyan alakul az Egyház története?

Krisztus sorsa nyilvánul ki benne.

Az Úr Jézus azonosította magát Egyházának apostoli közösségével. Amikor Saul (megtéérése után Pál apostol) a damaszkuszi úton találkozott a megdicsőült Krisztussal, Krisztus azt kérdezte Saultól: „*«Saul, Saul, miért üldözöl engem?» Saul megkérdezte: «Ki vagy, Uram?» Ő így felelt: «Jézus vagyok, akit te üldözöl.»*” (ApCsel 9)

Figyelmeztette Egyházát az Úr Jézus: „*Ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak.*” Azt is kinyilatkoztatta, miért gyűlöli Őt és Egyházát a világ: azért, mert sem Ő, sem Egyháza nem a világból való. Krisztus is és Egyháza is Istentől való „szentség”, mely a világ fölött áll, nem tudja az hatalmába keríteni. Az Egyház nem követi az evilág példáját, bűnös életét, nem imádja bálványait. Bár Krisztus hívei, szentjei a legbecsületesebb, leghűségesebb polgárai a földi hazának, mégis ellenségnek tartják őket a világ urai. Semmi rosszat nem tudnak rábizonyítani a keresztényekre a megátalkodott zsidó vezetők, mégis ki akarták irtani őket.

A római történetíró, Plínus jelentést küldött a császárnak vizsgálatai eredményéről: elismeri, hogy a keresztények becsületes polgárai a Birodalomnak. Mégis ki kell őket irtani, mert nem hajlandók imádni a császárt. A háromszáz éves üldözés után a pogányok bevallották, hogy a keresztények különbek. Mindig azoké a jövő, akik különbek. „*Boldogok a szelídek, mert övék lesz a föld.*” – mondta az Úr Jézus. (Mt 5). A középkorban a népek elfogadták a kereszténységet, de a királyok, császárok mindig arra törekedtek, hogy hatalmukba kerítsék az Egyházat és törekvéseik szolgálatába állítsák. Ez okozta a keleti egyházszakadást, az anglikánok elszakadását, a kettős pápaságot, később a vallási lázadásokat (protestantizmus), végül az istentagadás forradalmi mozgalmait.

A legújabb korban már nem csak az Egyház igazságát mellőzi, sőt tagadja a világ társadalma, hanem a „tudomány” nevében Krisztus és az Isten igazságát is, bár semmiféle tudományos alapja nincs önkényes álláspontjának. Mindez nem meglepő számunkra, mivel az Úr Jézus előre figyelmeztetett minket ezekre a fejleményekre (Jn. 15-16); megjövendölte a végkifejleteket is. A végső üldözésnek második eljövetele vet véget, amikor is hűséges szentjeit magával ragadja, ellenségeit pedig a pokolra taszítja. (Mt 24) A végső időkről jövendölt Szent János apostol is a Jelenések könyvének látomásában. Ítélet zajlik a történelemben. Krisztus hűséges tanúi és ellenségei válnak szét a szentek és a gonoszok táborában, ki-ki a maga helyére. A világ vége akkor következik be, amikor ez a szétválás megvalósul.

A feladat: minél előbb dönten: *Krisztus mellett vagy ellene.* A történelem legértéktebb szereplői a bizonytalan, határozatlan tömegek. Sokan kereszténynek vallják magukat, de úgy élnek, mint Krisztus ellenségei. Elárulják őt és Krisztus ellenségeinek, ürügyet szolgáltatnak Krisztus gyalázásához. Botránkoznak a rossz keresztények példáján. Ez nem mentség a világ számára. A botránkozás bűnös dolog. Mindenkinek kötelessége gondolkodni: Krisztus igazsága megkülönböztetni az áruló keresztények életéről. Nem botránkozni kellene, hanem az embereket segíteni az igaz keresztény életre. Ez lenne a „hatalom” legfőbb feladata.

5. AZ EGYHÁZ KRISZTUSI TANÍTÁSA A SZENTMISÉRŐL

Az Egyház krisztusi közössége a szentmisében nyilvánul meg. Benne Krisztusnak és az egész Egyház egységének képviselője a felszentelt pap emlékezik az utolsó vacsorára. Emlékezése jelzi és meg is valósítja az utolsó vacsora eseményét; Krisztus megváltó jelenlétét és áldozatát. Mindezt Krisztus parancsára teszi, mely az apostoloknak és utódainak szól: „Aztán kenyeret vett kézébe, hálát adott, megtörte és ezekkel a szavakkal adta nekik: *Ez az én testem, melyet értetek adok. Ezt cselekedjétek emlékezetemre.*” (Lk 22,19)(YC 168, 212, **213-214**, 365)

Összefoglalás:

1. Hol találjuk meg az Egyház közösségét?

A szentmisében.

2. Mi a szentmise?

Az Utolsó Vacsora emlékezete, melyben az Úr Jézus keresztáldozata megjelenik. (emlékezés és megjelenítés)

3. Mi történik az Úr Jézus keresztáldozatában?

Az Úr Jézus átadja magát a mennyei Atyának áldozatul, nekünk pedig táplálékul.

4. Hogyan adja önmagát nekünk az Úr Jézus táplálékul?

Szent Testét és Vérét adja a kenyér és a bor színében.

5. Hogyan nevezzük az Úr Jézus Szent Testét és Vérét a kenyér és a bor színében?

Oltáriszentségnek, ősi elnevezéssel Eucharishtiának.

6. Hogyan vehetünk részt teljes mértékben a szentmisén?

Szentáldozással, vagyis táplálkozunk az Úr szent Testével és Vérével.

7. Mikor kötelező a részvétel a szentmisén?

Vasárnap és a kötelező ünnepnapokon.

8. Mikor kötelező a szentáldozás?

Évenként legalább egyszer, Húsvét táján.

9. Mi szükséges a szentáldozáshoz?

- Az egyháztagság (meg legyünk kereszttelve)
- A kegyelmi állapot (ne legyen súlyos bűnünk)
- A szentségi böjt betartása (egy órán át a szentáldozás előtt tiszta vízen és rendelt orvosságon kívül semmit nem vehetünk magunkhoz)

10. Melyek a szentmise fő részei?

- Az Igeliturgia (tanító rész)
- Az áldozati liturgia (felajánlás, átváltoztatás, áldozás)

11. Ki mutathatja be a szentmise-áldozatot?

Kizárólag a felszentelt pap.

12. Mit jelent az hogy, „misét mondatunk”?

A miséző pap szolgálati érdeme alapján kérésünk meghallgatását kérjük Istentől.

A szentmiseáldozatban Krisztus mindannyiunk megváltását és üdvösségét megszerezte. Az Egyházban megjelenik ez az áldozat oly módon, hogy az Egyház részesedik Krisztus érdemében. Ezzel az érdemmel az Egyház, illetőleg a miséző pap rendelkezik és tetszés szerint a hívek érdekében érvényesíti az Isten előtt. A mise „mondatáskor” a hívő arra kéri a miséző papot, hogy ezt az érdemet „vesse latba” az ő szándékára. Ennek a szolgálatnak nincsen ára, viszont a hívek közmegegyezés alapján a papság fenntartására bizonyos meghatározott szabályok szerint adakoznak.

6. AZ EGYHÁZ KRISZTUSI TANÍTÁSA A SZENTÍRÁSRÓL ÉS SZENTHAGYOMÁNYRÓL

Az isteni kinyilatkoztatás Jézus Krisztus által teljesedett be. Kinyilatkoztatását az apostolok közössége vette át, őrizte és hirdette élő szóval. Ez a szóbeli örökség képezi a Szentagyományt. Később, még az apostolok életében igehirdetésüket az evangélisták – Máté, Márk, Lukács és János – le is írták. Ezt a leírt örökséget tartalmazzák az evangéliumok és az apostoli iratok – összesen 27 könyv.

A krisztusi kinyilatkoztatást megelőzte és jelezte az ószövetségi kinyilatkoztatás, melyet Mózes és a próféták által kapott a választott nép, Izrael. Mózes elméjét Isten megtisztította és megvilágosította jelenéseivel, hogy helyesen tudja tanítani Isten népét arról, hogy ki az Isten, ki az ember, hogy jött létre a világ, mi rontotta meg a világot és az embert, hogyan menti meg Isten az ő népét az eljövendő Messiás által. Mózes élő szóval tanított. Tanítását a szent írók időnként összegyűjtötték és leírták. (Mózes öt könyve)

A próféták és a szent írók mindezt kifejtették és értelmezték, Istentől sugalmazottan. Ezek az írárok képezik az ószövetségi Szentírás 46 könyvének tartalmát. Jézus Krisztus hitelesítette számunkra az ószövetségi Szentírást. (YC 11-12, 14, 143, 492, 128)

Összefoglalás:

1. Mit tartalmaz a Krisztusi tanítás?

Amit Isten kinyilatkoztatott.

2. Hogyan történt meg a teljes kinyilatkoztatás?

Jézus Krisztus személye és tanítása által.

3. Hol találjuk meg a krisztusi tanítást?

Az Egyház tanításában.

4. Hogyan őrzi az Egyház a kinyilatkoztatást tévedésmentesen?

A Szentírásban és a Szentagyományban.

5. Mi a Szentírás (Biblia)?

A kinyilatkoztatás krisztusi öröksége írásban (72 könyv).

6. Mi a Szentagyomány?

A kinyilatkoztatás krisztusi öröksége szóban.

7. Ki tanít az Egyházban tévedésmentesen?

A pápa személyesen és az egyetemes zsinat a pápával egységben.

8. Mikor tévedhetetlen a pápa és az egyetemes zsinat?

Amikor „Ex katedra”, vagyis Krisztus nevében tanít.

9. Hogy nevezzük az Egyház tévedésmentes tanítását?

Hitigazságnak, görög elnevezéssel dogmának.

10. Fejlődik a krisztusi tanítás?

Tartalmilag nem, de a gondolkodó ember egyre jobban megéri és kibontja tartalmát.

11. Mi foglalja össze röviden hitünk tanítását?

Az Apostoli Hitvallás, vagyis a Hiszekegy.

12. Melyik tudomány foglalkozik a hitigazságokkal?

A dogmatika.

7. AZ EGYHÁZ KRISZTUSI TANÍTÁSA AZ ERKÖLCSRŐL

Egyedül Jézus Krisztusban telik kedve a mennyei Atyának és azokban, akikben Jézus Krisztus él. Ő dicsőíti meg az Atyát, ami az erkölcsi rend célja. Nem elég csak szellemi közösségben lenni az Úr Jézussal, vagyis ismerni az ő tanítását, gondolkodását. Ettől tökéletesebb egység az erkölcsi egység. Ez azt jelenti, hogy vállaljuk az ő életének célját és törvényeit, vagyis követjük őt. Katasztrofális tévedés azt gondolni, hogy az emberi élet rendje, az erkölcsi rend tetszőleges dolog, ízlés dolga, amit mindenki saját elgondolása szerint alakít ki, vagy éppen a társadalom.

Vitán felüli, hogy a fizikai rendhez hasonlóan az erkölcsi rendet is a teremtő Isten határozta meg, és egyetemes törvények alkotják. Ezeket a törvényeket foglalja össze a Tízparancsolat. Tudomásul kell vennünk azt is, hogy erkölcsi személyiségünk teljessége az Úr Jézus Krisztus személyében valósult meg. Ő az, aki az emberi élet törvényeit és célját megvalósította. Mi csak általa, vele és benne lehetünk erkölcsösek, Isten számára elfogadhatóak.¹⁷ (YC 333)

Összefoglalás:

1. Mit nevezünk erkölcsnek?

Az emberi cselekvés rendjét.

2. Ki határozta meg az erkölcsi rendet?

A teremtő és üdvözítő Isten.

3. Hogyan határozta meg Isten az erkölcsi rendet?

Életünk célja és törvényei által.

4. Mi az emberi élet célja?

Az, hogy Isten előtt sikeres legyen. Ez azt jelenti, hogy rajta megnyilvánuljon Isten dicsősége (objektíve), mely számára az örök üdvösség (szubjektíve).

5. Mi a főparancs?

Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, minden erődből és szeresd embertársadat, mint önmagad. Ezt a Tízparancs részletiben kibontja.

6. Hol található a főparancs részletezve?

A Tízparancsolatban. (YC 349)

7. Melyek az erkölcs isteni törvényei?

A Tízparancsolat törvényei:

I. Uradat, Istenedet imádd és csak neki szolgálj!

II. Isten nevét hiába ne vedd!

III. Az Úr napját szenteld meg!

¹⁷ Részletesebb kifejtés található Fila L.: Katolikus családi hittankönyv 112-155 oldalain. Valamint a Fila L.: A lelki élet alapvető kérdései című könyv CD mellékletében is. Ajánljuk még a tanulmányozásra „A katolikus egyház ifjúsági katekizmusát a YOUCAT-ot”.

IV. Atyádat és anyádat tiszteld!

V. Ne ölj!

VI. Ne paráználkodj!

VII. Ne lopj!

VIII. Ne hazudj, mások becsületében kárt ne tégy!

IX. Felebarátod házastársát ne kívánd!

X. Mások tulajdonát ne kívánd!

8. Melyek az erkölcs egyházi egyetemes törvényei?

Az Egyház öt parancsolata. (YC 345)

9. Hogy szól az Egyház öt parancsolata?

1. Vasárnap és ünnepnap vegyél részt a szentmisén.
2. A pénteki bűnbánati és a parancsolt böjtöt tartsd meg.
3. Évente gyónjál és legalább a húsvéti időben áldozál.
4. Házasságodat az Egyház törvényei szerint kösd meg, és gyermekeidet katolikus módon neveld.
5. Az Egyházat anyagilag is támogasd.

10. Milyen értékek tiszteletére kötelez a Tízparancsolat?

a) az első három parancs:

Isten személyének; (YC 352-358)

nevének és a hozzátartozó szent dolgoknak; (YC 359-361)

napjának, illetőleg dicsőségének tiszteletére kötelez. (YC 362-366)

b) a további hét parancs:

A szülői és előljárói hatalom; (YC 367-377)

a testi-lelki élet; (YC 378-399)

a hitvesi kapcsolat; (YC 400-425)

a tulajdon; (YC 426-451)

a becsület tiszteletére kötelez. (YC 452-461)

Nemcsak tettekkel, hanem belső világunkban is. (YC 462-464, 465-468)

11. Ki teljesíti be az erkölcsi rendet?

Jézus Krisztus és akik vele tökéletes egységben vannak.

12. Mit nevezünk érdemszerző üdvös cselekedetnek?

Amit kegyelmi állapotban és szabadon művelünk.

13. Mik képesítenek minket az egységre Krisztussal?

Az erkölcsi erények.

14. Mik az erények?

Pozitív lelki tulajdonságok, melyek gyakorolhatók és fejleszthetők. (YC 299)

15. Melyik a legalapvetőbb erény?

Az alázat, ami az igazság elfogadásának készségét jelenti.

16. Melyek a legfőbb erények?

A hit, remény, szeretet, okosság, igazságosság, mértékletesség, bátorság.

17. Milyen erények épülnek az alázatra?

A sarkalatos és az isteni erények.

18. Melyek a sarkalatos erények?

- Az okosság (a célszerű gondolkodás és cselekvés készsége) (YC)
- Az igazságosság (készség arra, hogy mindenkinek megadjuk, ami megilleti) (YC)
- A mértékletesség (mindent célszerűen értékelni és használni) (YC)
- A bátorság (készség a küzdelemre a cél érdekében) (YC)

19. Melyek az isteni erények? (YC 305)

- A krisztusi hit (a krisztusi kinyilatkoztatás elfogadása) (YC 307)
- A krisztusi remény (a krisztusi ígéret elfogadása) (YC 308)
- A krisztusi szeretet (egyesülés Krisztus isteni akaratával) (YC 309)

20. Mivel ajándékozza meg a Szentlélek az embert?

Az értelem, a tudás, a jó-tanács, a bölcsesség, a jámborság, a lelki erősség és az úrfélelem lelkével. (YC 310)

21. Meg lehet ezeket az ajándékokat szerezni?

Törekedni lehet rájuk és ezt a törekvést Isten megjutalmazza azzal, hogy megadja azokat ajándékba.

22. Melyek a rossz hajlamok?

Kevélység, fősvénység, bujaság, irigység, torkosság, harag, jóra való restség. (YC 318)

23. Mi a bűn?

Isten akaratának szándékos megszegése. (YC 315)

24. Milyen módon lehet a bűnt elkövetni?

Gondolattal, szóval cselekedettel és mulasztással.

25. Hányféle bűn van?

- Az áteredő bűn (az őszülők öröksége)
- A súlyos, vagy halálos bűn (A törvény szándékos megszegése)
- A bocsánatos bűn (A törvény tökéletlen megtartása)

26. Milyen mértékben lehet bűnt elkövetni?

Kisebb és nagyobb mértékű bűn létezik aszerint, hogy mennyire sérti a védett értéket (pl. füllentés vagy eskü alatt tett hamis vallomás).

27. Mi az erkölcsi rend szankciója?

- A lelkiismeret ítélete
- A közhatalom ítélete
- Az isteni ítélet (egyéni ítélet a halálban és az utolsó ítélet kollektíve)

28. Hogyan bünteti Isten a bűnös törvénszegést?

Örök kárhozattal.

8. AZ EGYHÁZ KRISZTUSI TANÍTÁSA A KEGYELMI ÉLETRŐL

Az Úr Jézus nem csak tanítását, törvényeit hagyta ránk, hanem teljes életét is: Testét, Véré, Lelkét, Hatalmát, küldetését. Egész lényét átörököltette Egyházába. Mindezekben a szentségek által részesedünk. Ily módon Krisztus élete valósul meg bennünk, általa pedig a teljes Szentháromság lakása leszünk.

Az Úr Jézus isteni élete bennünk a kegyelmi élet, más szóval a megszentelő kegyelem. Ezt a titokzatos egységet az Úr Jézussal ő maga világította meg a szőlőtőről szóló példabeszédével (Jn 15,1-). Az Utolsó Vacsorán mondott imájában nyíltan kijelentette, hogy Ő bennünk akar élni (Jn 17,20-26.) A kegyelmi életet a keresztség szentségében kapjuk. A többi szentség pedig kibontakoztatja bennünk a kegyelmi életet. A kegyelmi életnek egyéb elnevezései: Krisztusi élet, isteni élet, örökélet, lelki élet, új élet, stb.

A teljes értékű kereszténység a teljes egység Krisztussal. Ez valósul meg a kegyelmi életben, a szentségi közösségben. Általa maga Krisztus él bennünk, Krisztus által pedig a teljes Szentháromság lakik bennünk. Egyedül az Úr Jézus isteni személyének méltósága tesz minket kedvessé a mennyei Atya előtt. Ahhoz viszont minden erőnk megfeszítésére szükségünk van, hogy az Úr Jézus barátai lehessünk. Krisztus a keresztségben kegyelmével megelőz minket és képessé tesz arra, hogy személyesen is rászolgáljunk az ő kegyelmére. Ha ezt nem tesszük, akkor kegyelmét elveszítjük. A többi szentség növeli, táplálja bennünk a krisztusi életet.

A kegyelmi élet tulajdonságai: A kegyelmi élet Isten ingyenes ajándéka. De csak annak adja Isten, aki a maga részéről mindent megtesz érte, amire magától képes. (Helyes gondolkodás, tiszta szándék) Az előkészülethez is ad Isten segítő kegyelmet. A kegyelmi élet csírája, vetőmagja az evangélium világossága. Észrevétlenül, titokzatosan fejlődik. Táplálékra van szüksége (Imádság, áldozat, lelki kenyér). A hitben, reményben, szeretetben nyilvánul meg. („Csodajele” a megbocsátás). A Mennyben kinyilvánul, megdicsőül. (YC 338-342)

Összefoglalás:

1. Mi a kegyelmi élet?

Krisztus élete bennünk, más szóval megszentelő kegyelem.

2. Hogyan részesülünk a megszentelő kegyelemben?

Az Egyház kegyelmi eszközei, a szentségek által.

3. Mi a szentség fogalma?

Kegyelem-közvetítő eszköz.

4. Hány szentség van? (YC 193)

Hét szentség van, melyek a következők:

- I. a keresztség
- II. a bérmlás

III. az Oltáriszentség

IV. a bűnbánat szentsége

V. a szent kenet

VI. az egyházi rend

VII. a házasság

5. Mi a keresztség?

Az első és legszükségesebb szentség, mely által újjászületünk a krisztusi életre. (YC 194-202)

6. Mi a bérmálás?

Szentség, melyben a Szentlelket vesszük, és személyesen megerősítjük a keresztségben kapott kegyelmi közösséget. (YC 203-207)

7. Mi az Oltáriszentség?

Az Úr Jézus Szent Teste és Vére a kenyér és a bor külső színe alatt. (YC 208-223)

8. Mi a bűnbánat szentsége?

Bocsánatkérés Istentől a Szentgyónásban. (YC 224-239)

9. Mi a betegek szent kenete?

Szentség, mely a betegség és a halál üdvös elviselésére képesíti a felvevőt. (YC 240-247)

10. Mi az egyházi rend?

Szentség, mely által az Egyház Krisztus papi hatalmában részesíti a kiválasztottakat. (YC 249-259)

11. Mi a házasság szentsége?

Az Egyház tagjainak olyan házassági szövetsége, melyet az Egyház szentesít, azaz szentségi rangra emel. (YC 260-271)

12. Mikor rendelte az Úr Jézus a szentségeket?

- A keresztséget, az újjászületés szentségét akkor rendelte, amikor mennybemenetele előtt ezt kifejezetten parancsba adta: „Elmenvén tanításokat minden népet...” (Mt 28,19-). A keresztelés szükségességét és módját előre jelezte már a Nikodémussal folytatott beszélgetésében (Jn 3.).
- A bérmálás szentségét, mint a közösség lelkének, a Szentléleknek külön vételét jelezte. Ez Pünkösdkor történt. Az Ősegyház bérmált (ApCsel 8,14-).
- Az Oltáriszentséget az Utolsó Vacsorán rendelte.
- A bűnbánat szentségét a feltámadásának estéjén, amikor apostolaira lehelt és ezt mondta: „Vegyétek a Szentlelket, akiknek megbocsátjátok bűneit, azoknak meg lesz bocsátva” (Jn 20,20-22.)
- A betegek szentségét akkor rendelte, amikor parancsot adott apostolainak, hogy gyógyítsanak imádsággal és az olaj kenetével (Mk 6,13; Lk 9,1-6). Bővebben Szt. Jakab fejti ki levelében (5,13-16).
- A házasságot az Úr Jézus a róla szóló nyilatkozatával helyezte, ill. emelte szentségi rangra (Mt 19.). A kánai menyegzőn jelenlétével megszentelte (Jn 2.). Bővebben Szt. Pál fejtette ki a házasság szentségére vonatkozó tanítást.

(Ef 5,21- ; 1Kor 7)

- Az egyházi rend szentségét az Utolsó Vacsorán alapította az Úr Jézus, amikor apostolainak átadta a hatalmat életének öröksége fölé.

13. Mi a segítő kegyelem?

Természetfeletti segítség értelmünk és akaratunk számára.

14. Mik a szentelmények?

Az Egyház jelei, melyek segítő kegyelmeket közvetítenek. (pl: a megáldott tárgyak, vagy mélyebb tartalmat hordozó cselekedetek, melyek a kegyelmi indítást idézhetnek elő). (YC 272-273)

9. AZ EGYHÁZ KRISZTUSI TANÍTÁSA SZŰZ MÁRIÁRÓL ÉS A SZENTEKRŐL

Az igazi, eszményi ember a „szent” ember, aki megvalósítja magában a hasonlóságot Istenhez. Ezt egyedül Jézus Krisztus volt képes megtenni. Ő az Isten „Szentje”.

Mi pedig az ő kegyelme által lehetünk szentek.

Krisztus legtökéletesebb követője a szeplőtelen asszony, Szűz Mária. Hűséges követői a szentek. Ezért ők a mi eszményképeink, ideáljaink, akik az emberek közül leginkább tisztetreméltók.

Az első ember, akit Ádámnak nevezünk, segítőtársat kért Istentől küldetése teljesítéséhez. Ez a küldetés Isten megdicsőítése. Isten az asszonyt, Évát adta segítségül Ádámnak. Az első asszony nem felelt meg rendeltetésének. Elfordította Ádámot Istentől. Isten az asszonynak szánt kegyelmet még túláradóbb módon felkínálta az asszonyi nemnek.

Szűz Mária lett a kiválasztott, aki ezt a kegyelmet megkapta és az „asszony” szolgálatát megtette: világra szülte az „embert”, aki Istent megdicsőítette, az emberi küldetést beteljesítette. Ez az ember pedig egyben Isten megtestesült egyszülött Fia, Jézus Krisztus. (YC 146, 80)

Összefoglalás:

1. Kit kell tisztelnünk elsősorban a szentek közül?

Az Úr Jézus Krisztus édesanyját, Szűz Máriát.

2. Milyen kiváltságos kegyelmeket kapott Istentől Szűz Mária?

- Isten anyja (mivel Krisztus isteni személy, azért az ő anyja Isten valóságos anyja¹⁸)
- Szűz-anyja (Mária szűz maradt a szülés közben és utána is egész életében¹⁹)
- Szeplőtelen ember (mentes volt az áteredő bűntől²⁰)
- Minden bűntől mentes (személyes bűne, még bocsánatos bűne sem volt²¹)
- A megváltó igazi társa és az üdvösség közvetítője²²
- Földi élete végén testestől a mennybe vétetett²³

¹⁸ DH 401c; 427

¹⁹ DH 503; 533; 1880

²⁰ DH 1515; 1973; 2015; 2803; 3234; 3548

²¹ DH 1573; 3370

²² DH 3274; 3370; 3632

²³ DH 3900

10. AZ EGYHÁZ KRISZTUSI TANÍTÁSA AZ ANGYALOKRÓL

Láthatatlan világot is teremtett az Isten (a láthatót megelőzően), melyet a tiszta szellemi lények, az angyalok alkotnak. Ők is személyes lények; értelmük és szabad akaratuk van, de testük nincsen. (YC 54-55)

Összefoglalás:

1. Kik az angyalok?

Láthatatlan, teremtett szellemi lények.

2. Miért teremtette Isten az angyalokat?

Saját dicsőségének és az emberek üdvösségének szolgálatára.

3. Mi lett az angyalok sorsa?

Isten próbára tette őket, egyesek engedelmeskedtek és üdvözültek, mások vétkeztek és örökre elkárhoztak.

4. Mi a küldetésük a jó angyaloknak?

Az emberek üdvösségét szolgálják.

5. Mit akarnak a gonosz lelkek (ördögök)?

Isten káromlását és az ember kárhozatát.

6. Kiket említ a Szentírás az angyalok közül?

Gábor, Mihály, Rafael főangyalokat, Lucifer bukott főangyalt, az őrangyalokat, az erők, a trónusok, az uralmak, a fejedelemségek, a hatalmasságok, az arkangyalok, a kerubok, a szeráfok kórusait.

11. AZ EGYHÁZ KRISZTUSI TANÍTÁSA AZ EMBERRŐL

A Teremtés Könyvében Isten bemutatja az embert: „Teremtsünk embert képmásukra, magunkhoz hasonlónak. Ők uralkodjanak a tenger halai, az ég madarai, a háziállatok, a mezei vadak és az összes csúszómászó fölött, ami földön mozog”. (Ter 1,26) „Az Úristen vette az embert és Éden kertjébe helyezte, hogy művelje és őrizze. Az Úristen parancsot adott az embernek: a kert minden fájáról ehetsz. De a jó és rossz tudás fájáról ne egyél, mert amely napon eszel róla, meghalsz.” (Ter 2,15-17)

Az ember Isten képét hordozza magában. Feladata, hogy ezt a képet, mint isteni tervet, a parancsok teljesítésével megvalósítsa. Az isteni parancs arra kötelezte az embert, hogy egyrészt uralkodjék az anyagi világ felett, vagyis dicsőítse meg a lelket testében és a világban, másrészt, hogy engedelmeskedjen Istennek, vesse alá magát Isten uralmának; ne egyen a „jó és rossz tudás fájáról”. Ne tegye magát az élet urává, aki meghatározza, hogy mi a jó és mi a rossz. Különben magára vonja az ítéletet, melyben kinyilvánul, hogy nem ő az élet ura. Az ítélet a halál, illetőleg a kárhozat teljes megszégyenülése. Az őszülő Ádám, aki az emberei nem feje volt, elbukott, magára vonta örökletes tartozását, a halált és a kárhozatot.

Az emberiség új Feje, Jézus Krisztus megdicsőítette önmagában Isten képét és a vele való egység által minket is képesített rá; eltörölve a kárhozat adósságát. (YC 56-70)

Összefoglalás:

1. Ki az ember?

Isten teremtménye, test és szellemi lélek lényegi és személyes egysége, Isten képmása.

2. Hogyan teremtette Isten az embert?

Testét a földből, szellemi lelkét a semmiből teremtette.

3. Hogyan alakult ki az emberi nem?

Az első embertől, Ádámtól származik az egész emberi nem.

4. Milyen volt eredetileg az ember állapota?

Isten kegyelméből teljes összhangban élt Istennel és a természettel, édeni állapotban. Nem kellett szenvednie és meghalnia.

5. Hogyan vesztette el az ember az édeni állapotot?

A Sátán csábítására megszegte isten parancsát; bűnt követett el.

6. Mi lett Ádám bűnének következménye?

Az ember testileg-lelkileg silányabb, halálra ítélt lény lett, és a Sátán rabságába került.

7. Hogyan ártott Ádám bűne az egész emberi nemnek?

Az őszülők bűne és büntetése minden utódra átöröklődik.

12. AZ EGYHÁZ KRISZTUSI TANÍTÁSA A LÁTHATÓ VILÁGRÓL

Soha, senki nem tudott elfogadható magyarázatot adni arra a kérdésre, hogy honnan, miért van a világ. Isten Mózeszt világosította meg, hogy helyesen tudjon tanítani erről a dologról. Jézus Krisztus pedig jóváhagyta és kiegészítette Mózes tanítását. (YC 41-48, 110-112)

Összefoglalás:

1. Honnan van a látható világ?

Isten teremtette szabadon, a semmiből, saját dicsőségére.

2. Mi határozza meg a világ működését?

Isten tartja fenn és kormányozza, hogy célját elérje.

3. Mi a rendeltetése a látható világnak?

Az ember dicsőségének szolgálata.

4. Hogyan múlik el a világ?

A teremtett világ természetszerűleg véges, de elmúlása nem természetes lesz, hanem pusztulás az ember bűne miatt.

5. Mi történik a világ végén?

- halottak feltámadása
- egyetemes ítélet
- a világ újjáteremtése

6. Mikor lesz a világ vége?

Ezt senki nem tudhatja.

13. AZ EGYHÁZ KRISZTUSI TANÍTÁSA A SZENTSÉGEKRŐL ÉS FELVÉTELÜKRŐL

Az Egyház kezdettől fogva használja a kegyelmi eszközöket. Az apostolok Pünkösdkor vették a Szentlelket, aki képesítette őket arra, hogy krisztusi küldetésüket teljesítsék. Nyomban el is kezdték működésüket és tették azt, amivel az Úr Jézus megbízta őket. Gyakorolták a tanító, a kormányzó és a megszentelő hatalmukat. A megszentelő hatalom gyakorlása a szentségek kiszolgáltatását jelenti.

Az Ősegyház életét az Apostolok Cselekedetei című szentírási könyv írja le. Ebből és az apostolok többi leveleiből megtudhatjuk, hogy az apostolok valóban kiszolgáltatták az összes szentséget. A szentségek különböző elnevezései és szertartásai később, lassan alakultak ki. A szentségekről szóló hittanítást főképpen a szenthagyományból ismerjük.

Az Egyház tévedhetetlen (dogmatikus) tanítása a szentségekről pedig akkor alakult ki, amikor a tévtanítók megtámadták a szentségeket és elvetették azokat, ez a XVI. században történt. Ekkor foglalta össze és fogalmazta meg az Egyház a Tridenti egyetemes zsinaton a szentségekre vonatkozó tanítást

Krisztus Urunk nemcsak a tanítását, törvényeit és jó példáját hagyta örökségül az Egyháznak, hanem Testét, Lelkét, egész életét is, hatalmával és küldetésével együtt. Közvetlen örököse az Egyház közössége, mely mint Krisztus jegyese és Titokzatos teste birtokolja Krisztus öröklött életét. Mivel birtokolja, rendelkezik vele és át tudja adni tagjainak; részesíti azokat a krisztusi életben. Ez az Egyház megszentelő tevékenysége.

A hívek megszentelését az Egyház a Krisztustól meghatározott rend szerint végzi, a papi hatalom által, a szentségek eszközeivel, melyeket maga Krisztus rendelt. (YC 193-271)

Összefoglalás:

1. Mit jelent az, hogy az Egyház megszenteli híveit?

Krisztus isteni életében részesíti őket.

2. Mik a szentségek?

A megszentelés krisztusi jelei és eszközei.

3. Hány szentség van?

Hét szentség van, a következők:

- I. a keresztség
- II. a bérmlás
- III. az Oltáriszenség
- IV. a bűnbánat szentsége
- V. a szent kenet
- VI. az egyházi rend
- VII. a házasság

4. Melyek az Egyház általános rendelkezései a szentségek vételével kapcsolatban?

- Mivel a szentségek Isten tiszteletének és az emberek megszentelésének legfőbb jelei és eszközei, „ezért végzésük során mindazoknak, akik a szent szolgálatot végzik, mind a híveknek a legnagyobb tisztelettel és gonddal kell eljárniuk.”²⁴
- Csakis a legfőbb egyházi hatóság joga, hogy megítélje vagy meghatározza azt, ami érvényességükhöz szükséges. Ugyancsak a legfőbb egyházi hatóságnak, ill. az általa meghatározott hatóságoknak a joga döntéseket hozni megengedett végzésükkel, kiszolgáltatásukkal és felvételükkel kapcsolatban, valamint végzésük rendjét illetően.²⁵
- Aki a keresztséget nem vette fel, nem bocsátható a többi szentségek érvényes felvételéhez.²⁶

5. Hogyan oszthatjuk fel a szentségeket?

- Szentségek, mely a kegyelmi életbe beavatnak: A keresztség, a bűnbánat szentsége.
- Szentségek, gyarapítják a kegyelmi életet: Az összes szentség, kivéve a keresztséget.
- Szentségek, egyszer vehetők fel: Keresztség, bérmlás, egyházi rend.
- Szentségek, bárki kiszolgáltathat (szükség esetén): Keresztség.
- Szentségek, minden keresztény kiszolgáltathat: A házasság.
- Szentségek, felszentelt pap szolgáltatathat ki: Oltáriszenség, bűnbánat szentsége, szent kenet, bérmlás (engedéllyel).
- Szentségek, csak püspök szolgáltatathat ki: Egyházi rend, bérmlás (rendes esetben)

I. A keresztség szentsége

Az Úr Jézus intelmei:

- „Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözülni fog, aki nem hisz, elkárhozik.” (Mk 16,16)
- „Bizony, bizony mondom nektek: Aki nem születik (újra) vízből és Szentlélekből, nem mehet be Isten országába.” (Jn 3,5)
- „Menjetez tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, kereszteljétek meg őket, az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében és tanítsátok őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek.” (Mt 28,19-20)

Az Egyház tanítása:

Az újjászületés szentsége: Testi életünk, mely Ádámtól származik, a bűn miatt halálra van ítélve. Nemcsak a test halálára, hanem a lélek halálára is, mely az örök kárhozat. Isten azonban megkönyörült rajtunk és új életet adott Jézus Krisztus által. Az új életben úgy részesülünk, hogy a keresztség által újjászületünk Krisztus isteni életére. Az újjászületés-

²⁴ CIC 840. kán.

²⁵ CIC 841. kán.

²⁶ CIC 842. kán.

hez szükséges, hogy higgyünk az Úr Jézusban és vállaljuk vele az életszövetséget, melyet az Úr Jézus ajándékként felkínál nekünk. Mivel az újjászületés tiszta ajándék, ezt az Úr Jézus a csecsemőknek is megadja. Amikor eszük használatáig eljutnak, dönthetnek arról, hogy vállalják, vagy sem. Aki már eszének használatáig eljutott, az csak akkor kapja meg az új életet, ha vállalja a szövetséget. (YC 194-202)

1. Mi a keresztség?

Az első és legszükségesebb szentség, mely

- megtisztít minket az áteredő bűntől és minden más bűntől,
- Krisztus isteni életében és az istengyermekség jogaiban részesít minket;
- az Egyház tagjává és az egyház javainak és örökségének is részesévé tesz.

2. Mire kötelez minket a keresztség?

- Küzdelemre a Sátán és a bűn ellen,
- az Úr Jézus követésére (utánzására),
- engedelmességre az Egyház iránt.

3. Hogyan kell keresztesztelni?

Keresztesztelni csakis az Úr Jézustól rendelt formában: vízzel és a Szentháromság nevében lehet érvényesen.²⁷

4. Ki keresztesztelhet?

Rendes körülmények között az illetékes lelkipásztor, az előírt szertartások szerint keresztesztelhet. Szükség esetén bárki keresztesztelhet a szertartások mellőzésével is.²⁸

5. Ki keresztesztelkedhet?

Aki kellőképpen felkészült rá korához mérten, a lelkipásztor útmutatása szerint.

6. A keresztségnek milyen módjai vannak?

A gyermek-keresztség és a felnőtt-keresztség.

7. Mi szükséges egy gyermek megkereszteszteléshez?

- A szülők közül valaki kérje, vagy legalább egyezték bele. (Életveszély esetén ez sem szükséges.)
- Valaki vállalja a keresztesztény nevelést. Ha erre nincs kilátás, nem szabad keresztesztelni.

8. Kinek az ígéretére alapozhatjuk a keresztesztény nevelést?

- Nevelőnek csak az fogadható el, akinek a hitélete rendben van, vagy hajlandó azt rendbe hozni. Mindenekelőtt a szülőkre számít az Egyház. Ha ők nem jöhetnek számításba, akkor a keresztesztülők, illetőleg olyan valakire, **aki** vállalkozik a nevelésre, kell alapozni a keresztesztelést.
- Ha nem a szülők az elfogadott nevelők, akkor a kezes-nevelőnek esküvel kell ígérni, hogy vállalja a katolikus nevelés gondját, továbbá legalább az egyik

²⁷ Római Rituálé (A keresztesztelés és bérálás szertatása), SZIT, Budapest, 2011.

²⁸ Ez a „szükség” szélsőséges esetekre vonatkozik: súlyos paphiány, háborús vagy katasztrófavhelyzet, illetve halálveszély.

szülőnek szintén esküvel kell ígérni, hogy engedélyezi a nevelő tevékenységét.

- Aki a keresztszülői tisztséget az előírások szerint nem vállalhatja, csak tanúként szerepelhet a keresztelésnél.

9. Mi szükséges a felnőtt-keresztséghez?

Szabadon kérje és vállalja az Egyház által előírt felkészülés módját és idejét, vagyis kérje a hittanulók (katekumenek) közé való felvételét és kövesse annak előírásait.²⁹

10. Mi a katekumenátus?

A megtérés és beavatás folyamatának lépései és intézménye. A beavatást az Egyház eucharisztikus közösségébe, missziójába, szentségi életébe.

11. Melyek a katekumenátus fázisai?

A folyamat négy fázisból áll: az elő-katekumenátus, a megtisztulás és megvilágosodás, és a titokba való bevezetés (misztagógia) fázisai.

12. Kinél kell jelentkezni?

Elsősorban illetékes plébánosnál, de lehetséges bármely szolgálatban lévő papnál.

II. A bérmlás szentsége

Az Úr Jézus ígérete:

„Mikor eljön a Vigasztaló, akit az Atyától küldök nektek, az Igazság Lelke, aki az Atyától származik, ő tanúságot tesz rólam. Ti is tegyetek tanúságot rólam, hiszen kezdettől velem vagytok.” (Jn 15,26)

Az Ösegyház tanúsága:

„Amikor a Jeruzsálemben tartózkodó apostolok hallották, hogy Szamaria befogadta Isten igéjét, elküldték hozzájuk Pétert és Jánost. Ezek odaérkeztek után imádkoztak értük, hogy rájuk szálljon a Szentlélek. Még ugyanis egyikükre sem szállt le. Rájuk tették tehát kezüket s azok megkapták a Szentlelket.” (ApCsel 8,14-17)

Az Egyház tanítása:

Az Úr Jézus Egyháza is testből és lélekből áll, akár az ember. Az Egyház teste a szervezete, melyet az Úr Jézus alkotott meg. Lelke pedig a Szentlélek Isten. Az Egyházat a Szentlélek élteni és képesíti arra, hogy küldetését, krisztusi feladatát teljesítse. A Szentlélek ereje nélkül erre az Egyház képtelen volt, mutatja ezt az apostolok viselkedése a Szentlélek vétele előtt. Mire képesíti a Szentlélek az Egyházat? Krisztus helytartóját, a pápát arra képesíti, hogy csatatkozhatatlanul őrizze Krisztus örökségét és vezesse az Egyházat

²⁹ Lásd az ide vonatkozó irodalmat: Ordo Initiationis Christianae Adultorum (OICA) azaz a Felnőttek beavatása a keresztény életbe, 1972; Felnőttek Katekumenátusa (FK) Felnőttek beavatása a keresztény életbe, MKPK, Budapest, 1999; Fogassy Judit SDSH: A katekumenátus kézikönyve, SzIT Bp, 2005. Római Rituálé (A keresztelés és bérmlás szertatása), SzIT, Budapest, 2011. További segédanyag és útmutatás az interneten is található még.

az üdvösség útján. A papságot arra, hogy Krisztus örökségét eredményesen tudja közvetíteni a híveknek. A híveket arra képesíti, hogy Krisztus örökségét igényeljék, befogadják és személyes életükkel tanúskodjanak róla (YC 203-207)

1. Mi a bérmálás?

Szentség, melyben a Szentlelket vesszük, aki megerősít minket, hogy hitünket állhatatosan megvalljuk és hitünk szerint éljünk.

2. Mire kötelez minket a bérmálás szentsége?

Baráti egyetértésre, hűségre az Úr Jézus iránt (mert az ő Lelkét kapjuk) és személyes törekvésre a keresztény értékek megvalósítására.

3. Ki bérmálkozhat?

- A bérmálás szentségében csak a megkeresztelték részesülhetnek.
- A híveknek kötelessége a bérmálás szentségét idejében fölvenni.
- Általában a 16 éven felüliek.³⁰

4. Ki bérmálhat?

Az illetékes püspök és a bérmálással megbízott papok.

5. Mi szükséges a bérmálkozáshoz?

- Jelentkezés a kellő időben
- Részvétel a hitoktatásban
- Részvétel az egy hónapos előkészületben
- A gyakorló hitélet
- A lelkipásztori engedély

6. Ki lehet bérmaszülő?

Bérmaszülő olyan valaki lehet, aki nem a bérmálkozó apja vagy anyja; továbbá meg van bérmálva és szentségekhez járulhat.

7. Milyen ajándékokat kaphatunk meg a bérmálásban?

Hét ajándékában a krisztusi szeretet hét természetfeletti képességét kapjuk, melyek a következők:

- A bölcsesség lelke (a végső cél szem előtt tartása).
- Az értelem lelke (az igazság belátása).
- A tudás lelke (lelki szomszúság az üdvös ismeretekre).
- Az erősség lelke (állhatatosság a küzdelemben).
- A jó-tanács lelke (eligazodás az útvesztőkben).
- A jámborság lelke (a szent dolgok szeretete).
- Az Úrfélelem lelke (az isteni jelenlét átélése)

III. Az Oltáriszentség

Az Úr Jézus intelmei:

• „*Én vagyok az élet kenyere ... Aki e kenyérből eszik, örökké él. A kenyér melyet adni fogok, az én testem a világ életéért.*” (Jn 6,48,51)

³⁰ A korhatárt megváltoztathatja a megyéspüspök.

• „Bizony, bizony mondom nektek: Ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok az ő véré, nem lesz élet bennetek. Aki eszi az én testemet és issza az én véreimet, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon. Az én testem valóban étel és az én vérem valóban ital. Aki eszi az én testemet és issza az én véreimet, bennem marad és én őbenne.” (Jn 6,53-58)

• „Aztán kenyeret vett a kezébe, hálát adott megtörte és ezekkel a szavakkal adta nekik: Ez az én testem, amelyet értetek adok. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Ugyanígy vacsora után fogta a kelyhet és így szólt: Ez a kehely az új szövetség az én véremben, amelyet értetek ontok.” (Lk 22,19-20)

Az Egyház tanítása:

A kegyelmi életnek is szüksége van táplálékra. Az Úr Jézus, miután meghirdette az új életet, táplálékot is ígért hozzá (Jn 6.). A testi kenyeret mi magunk is meg tudjuk szerezni. A lelki kenyeret, az Oltáriszentséget, az Úr Jézustól kaptuk, bár azért is küzdenünk kell. A lelki kenyér igazi ára a feltétlen bizalom az Úr Jézus iránt. Az apostolok bíztak az Úr Jézusban, meg is kapták a lelki kenyeret. Az Utolsó Vacsorán tudták meg, miképpen adja Krisztus nekünk a testét eledelül. (Lk 22,14) (YC 208-223)

Az Egyház rendelkezései³¹:

- A krisztushívők a legnagyobb tiszteletet tanúsítsák az Oltáriszentség (Eucharisztia) iránt.
- A krisztushívők vegyenek részt tevékenyen az Oltáriszentség ünneplésében, a szentmisében.
- A krisztushívők nagy áhítattal és gyakran vegyék magukhoz ezt a szentséget és a legmélyebb imádattal tiszteljék.
- Csakis az érvényesen felszentelt pap képes arra, hogy átváltoztassa a szentmisében a kenyeret és a bort az Úr Jézus szent Testévé és Vérévé.
- Az Oltáriszentséget az Egyház előírásai szerint szabad ünnepelni (misézni) és tisztelni.

1. Mi az Oltáriszentség, más szóval Eucharisztia?

A legfönségebb szentség: Az Úr Jézus Krisztus valóságos Teste és Vére, mely jelen van istenségével és emberségével, mint áldozat és táplálék a kenyér és a bor színe alatt.

2. Mi a szentáldozás?

Az Úr Jézus szent Testének és Vérének vétele, mely személyes egységet valósít meg vele, növeli bennünk a kegyelmi életet és megerősít a jóban és a rossz elleni küzdelemben.

3. Melyek a szentáldozás általános követelményei?

- Csak a megkereszteltek áldozhatnak

- Szükséges a kegyelmi állapot (ne legyen súlyos bűnünk)
- Ne legyünk eltiltva a szentáldozástól
- Az áldozás előtt egy órás szentségi böjt (csak vizet és előírt orvosságot vehetünk magunkhoz)

5. Melyek az első szentáldozás követelményei?

- Jelenleg a betöltött 8. év³²
- Kellő felkészülés a lelkipásztor útmutatásai szerint: rendszeres részvétel a hitoktatásban és a közvetlen előkészítésben
- Az előzetes első gyónás
- Lelkipásztori engedély

6. A felnőttek elsőáldozásának követelményei:

- A katolikus keresztény hit vállalása
- Az alapvető ismeretek elsajátítása
- A személyes és közösségi istentisztelet vállalása
- Az első gyónás elvégzése
- A lelkipásztor engedélye

7. Mit kapunk ajándékba az Eucharishtiában?

- *Az Úr Jézus valóságos jelenlétét.* Szent Testében Krisztus személye is jelen van, sőt általa a teljes Szentháromság. Szentségének jelenléte felmérhetetlen kegyelmi hatású.
- *Benne megjelenik az Úr Jézus szeretetének áldozata.* A kenyér és bor kettős formája ezt az áldozatot jelzi számunkra és bennünket is felszólít a szeretet áldozatára.
- *A szentáldozásban megvalósul az egység az Úr Jézussal, mely által teljes életközösségben részesülünk.* Az Ő sorsa és dicsősége a miénk. Ez a mi keresztségi szövetségünk személyes vállalása és beteljesülése

IV. A bűnbánat szentsége

Az Úr Jézus rendelkezése:

Feltámadása után megjelent az apostoloknak és így szólt hozzájuk: *„Békesség nektek! Amint engem küldött az Atya, úgy küdelek én is titeket. E szavak után rájuk lehelt és folytatta: Vegyétek a Szentlelket. Akinek megbocsátjátok bűneit, bocsánatot nyer, akinek pedig megtartjátok, az bűnben marad.”* (Jn 20,21-23)

Az Egyház tanítása:

A bűnbánat szentségének kegyelmei: Istentől bocsánatot csak az kérhet, aki Krisztus által kér bocsánatot. Kereszteletlen ember nem gyónhat, bocsánatot nem kaphat, amíg nem hisz Istenben és abban, akit Isten küldött, Krisztusban. A szentgyónás elsősorban Krisztussal egyesít, az Ő érdemében részesít, mely által megbocsátást kapunk, vagyis megtisztulást a bűntől. A tisztulás következményeképpen helyreáll az életközösség Krisztussal, vagyis a kegyelmi életünk, sőt gyarapszik is. Erkölcsi életünket is fejleszt a szentgyónás,

³² A korhatárt megváltoztathatja a megyéspüspök.

mert erősíti bennünk az alázat erényét, mely az összes többi erény alapja. A gyónás, mint hitvallás az isteni erényeket is növeli bennünk: a hitet, a reményt és a szeretetet is. Egyedül Krisztus közvetítése teszi lehetővé a bocsánatkérést Istentől. (YC 224-239)

Figyelem! Bűneink megbocsátásához nem elég a bánat. Személyes bocsánatkérés is szükséges attól, akit megsértettünk. A bűnben Istent is megsértjük. Jézus Krisztus bocsát meg nekünk Isten nevében. Krisztus nevében pedig az ő megbízottja, az Egyház, ill. a gyóntató pap.

1. Mi a bűnbánat szentsége?

Bocsánatkérés és kibékülés Istennel a szentgyónásban.

2. Mi szükséges a szentgyónáshoz?

- A súlyos bűnök megvallása a gyóntató papnak. (Lehetőleg szám szerint és a bűnök fajtája szerint). Ha valamit kifelejtünk, legközelebb gyónjuk meg. Súlyos bűn szándékos kihagyása szentségtörés.
- Őszinte bánat azért, hogy Istent megsértettük.
- Erős fogadás, hogy többé nem vétkezünk. A keresztségi fogadalom megújítása ez, nem csupán ígéret, hogy megpróbáljuk, amennyiben ez lehetséges.
- Az elégtétel elvállalása. A gyóntató elégtételt ad, amellyel Istent engeszteljük. Az elégtételt minél előbb el kell végezni.
- A gyóntató pap feloldozása.

3. Mi szükséges az első szentgyónáshoz?

- Kellő felkészülés a lelkipásztor útmutatása szerint
- A szentgyónás általános követelményei
- A lelkipásztor engedélye

4. Mikor kaphatunk feloldozást előzetes gyónás nélkül?

Bizonyos esetekben; a gyónók sokasága, a titkos bűnvallomásra alkalmatlan körülmények, a bűnvallomás lehetetlensége miatt a pap adhat feloldozást személyes bűnvallomás nélkül is, melyet azonban utólagosan pótolni kell, mi-helyt lehetőség adódik rá.

5. Hogyan szabadulhat meg bűneitől az, akinek nem áll rendelkezésére gyóntató?

Számára elegendő a bűnbánat és a gyónás szándéka. Megmarad azonban a gyónás kötelezettsége, ha az lehetségessé válik.

6. Mikor kötelező a szentgyónás?

Lelkiismeretben minden súlyos bűn után, az egyházi törvénykönyv évenként legalább egyszer kötelezi a híveket.

7. Hogyan vizsgáljuk meg lelkiismeretünket a szentgyónás előtt?

A parancsolatok tükrében.³³ Ez azt jelenti, hogy megvizsgálom, hogy Isten és az Egyház parancsai közül melyiket szegtem meg szándékosan. A szándékos törvényszegés súlyos bűn, amit feltétlenül meg kell gyónni. Ha a parancsot

³³ Az imakönyvekben található lelki tükör sokat segíthet, pl. Hozsanna imakönyvben.

megtartottam ugyan, de nem tökéletesen, (felületesen, kényszeredetten, hiányosan, stb.) akkor bocsánatos a bűnöm, mely a barátságot Istennel nem szakítja meg, ezért azt helyreállítani, meggyónni sem kell.

Isten első parancsa: *Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!*

Ez a parancs követeli, hogy imádkozó emberek legyünk, és szolgáljuk Istent, állapotbeli kötelességeink teljesítésével (pl.: iskolai feladat, különböző foglalkozás, hivatás teljesítése). Imádkozó embernek akkor számítunk, ha rendszeresen, általában naponta imádkozunk. Ha ezt nem tesszük, akkor vétünk az első parancs ellen. Ha megtesszük, de néha mulasztunk, akkor bocsánatos a bűnünk. Az Istenszolgálat esetében hasonlóképpen áll a dolog.

Isten második parancsa: *Isten nevét hiába ne vedd!*

Követeli ez a parancs, hogy Isten nevét és a szent dolgokat, melyek Istenhez tartoznak, tartsuk tiszteletben (Szűzanya, szentek, szentségek, szent tárgyak, stb.). Ezeket akkor tartjuk tiszteletben, ha nem bánunk velük méltatlanul (káromkodás, gúnyolódás), és nem mellőzzük, semmibe véve azokat.

Isten harmadik parancsa: *Az Úr napját szenteld meg!*

Az Úr napja a vasárnap és ünnepnap. Azt jelenti ez, hogy ezeken a napokon ki kell nyilvánítani dicsőségét az istentisztelettel. Istent azonban csak az Úr Jézus tudta megdicsőíteni, azért ezt mi is csak vele együtt tehetjük a szentmisében. Követeli továbbá a harmadik parancs, hogy az Úr napját különítsük el a hétköznapiaktól azzal, hogy köznap munkát nem végzünk. Ha életünk alapvető érdekeivel ütközik ez a parancs, akkor természetesen előmentést kapunk (betegség, élelmezés, gyógyítás, közlekedés, súlyos kár veszélye, alkalmazotti kötelezettség, stb.)

Isten negyedik parancsa: *Atyádat és anyádat tiszteld!*

Isten hatalmát a törvényes előjárók képviselik számunkra. Elsődleges előjáróink a szülők, amíg kiskorúak vagyunk. Kötelez minket a parancs, hogy a szülőket és előjárókat tiszteljük, mint Isten helytartóit, és engedelmeskedjünk nekik. Az engedelmességet a kifejezett parancs követeli, nem pedig az óhaj, vagy figyelmeztetés. Ez utóbbiak saját lelkiismeretünkre bízzák a döntést.

Isten ötödik parancsa: *Ne ölj!*

A gyilkosságon túl arról is szó van, hogy ne ártsunk a testi-lelki életnek és azt veszélynek ne tegyük ki. Mások lelki életének károsítása a botránkoztatás (olyasmit teszünk, ami miatt mások vétkeznek: bűnre csábítás, segítség, provokálás, stb.).

Isten hatodik parancsa: *Ne paráználkodj!*

A nemi kapcsolat tiszteletéről van szó. Ez abban áll, hogy azt hitvesi kapcsolatnak tartjuk. Minden más egyéb nemi kapcsolat, rendetlen nemi kapcsolat törvényszegő, bűnös: paráznaság. A hitvesi kapcsolat rendeltetése szerint családalapító termékenyítés. Nem felel meg ennek a rendeltetésnek akkor, ha:

- a törvényes házasságon kívül van (nem családalapító)
- a házasságon belül van, de szándékosan terméketlen (fogamzásgátló pirula, injekció, szer, mechanikus eszköz)
- illuzórikus, fiktív kapcsolat (nem valódi nemi kapcsolat, csak belsőleg elképzelt az élvezet kedvéért).

Ha mindezeket szándékosan tesszük, akkor súlyos a vétünk.

(Vö. még a „Házasság előtti szex” témáról – 53. old.)

Isten hetedik parancsa: *Ne lopj!*

Tartsuk tiszteletben mások tulajdonát. Nem csak úgy, hogy nem lopjuk el, hanem úgy is, hogy kárt nem teszünk benne. Mindez vonatkozik a személyes és közösségi tulajdonra egyaránt, sőt a saját tulajdonunkra is. A saját tulajdon tékozló, könnyelmű kezelése is bűnös dolog. Az okozott kárt minden esetben jóvá kell tenni, különben feloldozást nem kaphatunk.

Isten nyolcadik parancsa: *Ne hazudj, mások becsületében kárt ne tégy!*

Tiszteletben kell tartanunk az igazságot és mások becsületét. Ha beszélünk, igazat kell mondanunk. Azt nem parancsolja Isten, hogy beszéljünk. Tiszteletben kell tartanunk mások becsületét azzal, hogy bűnünket nem beszéljük ki, ha közérdekből nem szükséges (megszólás, pletyka). Súlyosabb vétek a rágalmazás, amikor elvesszük mások becsületét azzal, hogy valótlanul vádoljuk őt súlyos ügyben. A legsúlyosabb vétek a hamis eskü tétele. A becsületben tett kárt szintén jóvá kell tennünk, a rágalmat vissza kell vonnunk, különben feloldozást nem kaphatunk.

Isten kilencedik és tízedik parancsa: *Felebarátod házastársát ne kívánd! Mások tulajdonát ne kívánd!*

Mások tulajdonát nemcsak tettekkkel, de vágyainkban sem szabad elvenni. A szándékos törvényszegő kívánság is súlyos bűn.

Az Egyház öt parancsolata

Krisztus Urunk az Egyháznak törvényhozó hatalmat adott. Aki az Egyháznak nem engedelmeskedik, Krisztusnak, illetőleg az Istennek tagadja meg az engedelmességet, és súlyosan vétkezik.

Minden súlyos bűn követeli a bocsánatkérést, vagyis a szentgyónást. Aki súlyos bűnben él, az lelkiileg halott Isten előtt, semmi üdvös cselekedete nem lehet. Aki egy évben legalább egyszer nem kér bocsánatot Istentől, az megszegi az Egyház parancsát és súlyosan vétkezik. A lelki tisztulás és gyarapodás útja a gyakori szentáldozás, akkor is, ha nincs súlyos bűnünk. A már megbocsátott bűnöket és a bocsánatos bűnöket is meg lehet újra gyónni

Az Egyház első parancsa: *Vasárnap és ünnepnap vegyél részt a szentmisén.*

Nemcsak a vasárnapokat, az ünnepnapokat is meg kell szentelni szentmisével és munkaszünettel.

Az Egyház második parancsa: *A pénteki bünbánati napokat és a parancsolt böjtöket tartsd meg.*

A pénteki nap az Úr Jézus szenvedésének napja, amikor ezen a napon böjtölünk egyénileg is hozzájárulunk az Egyház engeszteléséhez, amivel háláját fejezi ki a megváltásért. Három szintje van:

- egyszerű péntek (figyelünk, hogy kevesebbet együnk)
- készületi idők péntekjei (ádvent és nagyböjt – hústilalmi nap)
- Nagypéntek és Hamvazószerda – mennyiségi és minőségi böjt azaz hústilalom és napi háromszori étkezés és egyszeri jóllakással

Az Egyház harmadik parancsa: *Évente gyónjál és legalább a húsvéti időben áldozál.*

Évente akkor is gyónni kell, ha esetleg halálos bűnünk nincs is. Viszont ez nem jelenti azt, hogy elegendő az egyszeri gyónás ahhoz, hogy kegyelmi életet élhessünk.

Az Egyház negyedik parancsa: *Házasságodat az Egyház törvényei szerint kösd meg, és gyermekeidet katolikus módon neveld.*

A házasság szentsége nem egy emberi szerződés csupán, hanem a megszentelődés garantált helye, melyet az Egyház szentesít. Minden más kapcsolati formáció nem elfogadható. Ha jól működik, akkor a keresztény szeretet megvalósulási helye, ahol gyermekek biztonságban nőhetnek fel.

Az Egyház ötödik parancsa: *Az Egyházat anyagilag is támogasd.*

A támogatás mértéke a Püspöki Kar kívánsága szerint a kereset 0,5-1%-a, aszerint, hogy anyagilag milyen a helyzetünk.

V. A betegek kenetének szentsége

Az Úr Jézus rendelkezése:

„A tizenkettőt küldte Jézus és megparancsolta nekik: «Menjetek és hirdessétek: Közel van a mennyek országa. Gyógyítsatok betegeket...»” (Mt 10,5)

„... azok útra kelve bűnbánatot hirdettek, sok ördögöt űztek ki és olajjal megkenve sok beteget gyógyítottak meg.” (Mk 6,12-13)

„Beteg valaki közületek? Hívassa az Egyház papjait. Imádkozzanak fölötte s kenjék meg olajjal az Úr nevében. A hitből fakadó imádság üdvére lesz a betegnek és az Úr megkönnyebbíti őt, ha pedig bűnben van, bocsánatot nyer.” (Jk 5,14-15)

Az Egyház tanítása:

A szent kenet a betegek kegyelmi orvossága. Az apostolok a szent kenet szentségi jelét kapták, hogy így általa kegyelmi orvosságot adjanak a betegeknek. Ez az „orvosság” hatékonyra teszi a hitet és a megszentelő kegyelmet a betegség és a halál mérgével, megpróbáltatásával szemben. Ez a hatékonyság abban áll, hogy lelkileg ártalmatlanná teszi a pusztulást, mely a betegben végbemegy. A lelki megkönnyebbülés viszont a testi fájdalmakat is enyhíti, olykor meg is gyógyítja.

Az Egyház rendelkezése:

A betegek kenetét, mellyel az Egyház a veszélyes betegségben szenvedő hívőket a szenvedő és megdicsőült Úrnak ajánlja, hogy megennyhítse és megmentse őket, úgy szolgáltatják ki, hogy olajjal megkenik őket, és elmondják a liturgikus könyvekben előírt szavakat.³⁴ (YC 240-247)

1. Mi a betegek kenete?

Szentség, mely a súlyos betegeket erősíti meg a szenvedés és a halál üdvös elviselésére.

2. Ki szolgáltathatja ki a szentkenet szentségét?

Csak a felszentelt pap az előírt szertartás szerint.

3. Mi szükséges a betegek kenetének felvételéhez?

- A beteg, aki kéri, legyen megkeresztelt.
- A beteg, aki kéri, elérte már értelme használatát (hat éven felüli és nem beszámíthatatlan).
- A beteg, aki kéri, betegsége vagy öregsége miatt súlyos veszélyben van.
- A beteg, aki kéri, bűnbánatra és gyónásra is kész.
- A beteg, aki kéri, kellőképpen felkészült a szentségek vételére, vagy kész felkészülni, amennyiben az lehetséges.
- Ha már eszméletlen a beteg, feltételezhető róla, hogy készséggel fogadná a szentségeket.
- Ha a szentség felvétele után tér magához a beteg, tudomására kell hozni a szentség feladását és pótolni kell, – ha lehetséges – a szentgyónást és a

szentáldozást.

- Megátalkodott bűnösnek nem szabad a szentséget kiszolgáltatni.
- Közvetlenül a halál után feltételesen még feladható a betegek kenete (feloldozással együtt).
- A betegek kenetét többször is fel lehet venni, ha a betegségbe visszaesünk, ha a betegség súlyosbodik, vagy más betegségbe esünk.³⁵

5. Hogyan kell felkészülni a szentkenet vételéhez?

- A család tagjai lehetőleg legyenek jelen és kellő tisztelettel fogadják a szentséget. Rendszerint az Oltáriszentséget is viszi magával a lelkipásztor. Ezért gyertyát is készítsünk az asztalra, melyet fehér abrosszal terítünk le. Ezen kívül egy pohárka vizet, egy tányérkára pedig egy kis kanál sót és egy falatnyi kenyérbelet készítsünk. Ezek az olajos kéz letörléséhez szükségesek.
- A szertartás kezdetén közös imádság van. Utána a hozzátartozók kimennek, hogy a beteg elvégezhesse a szentgyónását. A gyónás után visszajönnek.
- Ha a szent kenet már nem adható fel, akkor a halott lelki üdvéért végeznek közös imádságot.

VI. Az egyházi rend szentsége

Az Úr Jézus 12 apostolt választott ki magának személy szerint, akik 3 éven keresztül vele voltak, mint életének, tanításának, tetteinek, halálának és feltámadásának, majd mennybemenetelének tanúi. Nekik adta át áldozata bemutatásának, a bűnök megbocsátásának hatalmát, vagyis a papi hatalmat.

Az utolsó vacsorán történt:

„Jézus kenyeret vett kezébe, hálát adott, megtörte és ezekkel a szavakkal adta nekik: «Ez az én testem, amelyet értetek adok. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!» Ugyanígy vacsora után fogta a kelyhet, és így szólt: «Ez a kehely az újszövetség az én véremben, amelyet értetek ontok.»” (Lk. 22,19-21)

Jézus feltámadása után történt:

„Akkor eljött Jézus, közéjük lépett és így szólt hozzájuk: «Békesség nektek! Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket.» E szavak után rájuk lehelt és folytatta: «Vegyétek a Szentlelket. Akinek megbocsátjátok bűneit, bocsánatot nyer, akinek pedig megtartjátok, az bűnben marad.»” (Jn 20,19-23)

Jézus mennybemenetele előtt történt:

„A tizenegy tanítvány elment Galiléába arra a helyre, ahova Jézus rendelte őket. Jézus hozzájuk lépett és így szólt: «Én kaptam minden hatalmat mennyben és földön. Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, kereszteljétek meg őket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében, és tanítsátok meg őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek. Íme, én veletek vagyok minden nap a világ végéig.»” (Mt 28,16-20)

³⁵ CIC 1004-1007. kán.

Az apostolok szentségi formában kapták Krisztus papi hatalmát és küldetését, ami azt jelenti, hogy általuk maga az Úr Jézus működik személyesen, mintegy „eszközök” által. Ettől a szentségi, vagy szolgálati papságtól meg kell különböztetni az általános papságot, melyben minden megkeresztelt ember részesedik. Ám ezt a küldetést mindenki saját erkölcsi erejével teljesíti, nem szentségi hatékonysággal. (YC 249-259)

1. Mi az egyházi rend?

Szentség, mely által az Istentől hívott, az Egyháztól kiválasztott férfiak részesednek az apostolok krisztusi papságában.

2. Mi szükséges az egyházi rend vételéhez?

- A jelöltnek legyen hivatása és kérje a szent rendet.
- A hivatás nem jelent természetfeletti, rendkívüli indítást, csupán annyi szükséges, hogy tisztességes szándékkal kívánja a papságot.
- A jelöltet az illetékes főpásztor alkalmasnak ítélje a papi szolgálatra, illetőleg szolgálatát szükségesnek lássa.³⁶
- A jelöltnek vállalnia kell a törvény által előírt és a főpásztor által megkövetelt felkészülést.³⁷
- Az illetékes főpásztor engedélye a szenteléshez.³⁸

Figyelem! Aki pap szeretne lenni, annak legelőször a lelki-atyjánál, vagy a lelkipásztornál (plébános) kell jelentkeznie. Tőle mindenben eligazítást megkaphat.

Jelenleg szükséges a papi szolgálathoz, hogy az illető megkeresztelt, megbármált férfi legyen; testileg, lelkileg ép legyen (nem betegségről van szó), érettségizett legyen, tisztességes, becsületes embernek számítson (ne legyen rossz híre), ne legyen családfenntartó, vállalkozzék az 5-6 éves teológiai tanulmányok végzésére és a zárt szemináriumi életre, továbbá mondjon le a házasságról és vállalja a szűzi életet Isten országáért.

VII. A házasság szentsége

Az Úr Jézus kijelentései:

„A férfi elhagyja atyját és anyját, feleségéhez csatlakozik és a kettő testben egy lesz. Így már nem ketten vannak, hanem csak egy test. Amit tehát Isten egybekötött, ember szét ne válassa.” (Mt 19,4-6)

„Aki elbocsátja feleségét – kivéve, ha nem törvényes fellesége – és mást vesz el, házasságtörést követ el. Aki pedig elbocsátott nőt vesz el, szintén házasságot tör.” (Mt 19,9)

Az apostolok kijelentésére, mely szerint nem érdemes megházasodni, az Úr Jézus így válaszolt: *„Nem mindenki tudja felfogni ezt, csak akinek Isten megadja. Van, aki anyja méhéből úgy született, hogy képtelen házasságra. Van, akit az emberek tettek képtelenné rá, de*

³⁶ CIC 1025. kán., 1029. kán.

³⁷ CIC 1027-1039. kán.

³⁸ CIC 1017-18. kán.

van, aki a mennyek országáért önként lemond róla. Aki föl tudja fogni, fogja föl! “ (Mt 19,10-12)

Szent Pál apostol intelme:

„Az asszony engedelmeskedjék férjének, akárcsak az Úrnak, mert a férfi feje az asszonynak, mint Krisztus az Egyháznak.” (Ef 5,22)

„Férfiak! Szeressétek feleségeteket, amint Krisztus is szeretette az Egyházat és föláldozta magát érte.” (Ef 5,25)

Az Egyház krisztusi tanítása:

„Ha valaki azt állítaná, hogy a házasság nem valódi szoros értelemben vett és Krisztustól alapított szentség, egy az evangéliumi törvény hét szentségéből, hanem csak az egyházon belüli emberek találománya, amely kegyelemet nem is közöl: legyen kiközösítve.”³⁹

„Ha valaki azt állítaná, hogy a házasság állapot a szüzesség vagy a nőtlenség elé kell helyezni, és nem jobb és boldogabb a szüzességben és nőtlenségben megmaradni, mint a házasságot kötni (vö. Mt 19,11; 1Kor 7,25; 38, 40): legyen kiközösítve.”⁴⁰

A II. Vatikáni Zsinat tanítja:

A házasság életközössége a Teremtő műve, a maga törvényhozásával ő szabályozza. A házassági szövetséget a személyes visszavonhatatlan beleegyezés hozza létre. Így Isten rendelése folytán egy szilárd intézmény keletkezik, melynek Isten a szerzője.⁴¹ (YC 260-271)

1. Mi a házasság?

Egy férfi és egy nő törvényes szövetsége a teljes és egész életre szóló életközösségre.

2. Mi a szentségi házasság?

A megkereszteltek törvényes házassága.

3. Mi a házasság célja? Hármas célja van.

1. A házastársak **megszentelődése és tökéletesedése**. Kölcsönös önátadásuk szentségi jel, mely az Egyházban Krisztussal egyesíti őket. Ezáltal szeretetük áldozata Istentől elfogadott, azaz megszentelt áldozat. (GS 48.)
2. A **kölcsönös segítség** egészen az önfeláldozásig. A teljes életközösség követelménye ez, melyet a hűség törvénye fejez ki. (GS 49.)
3. A házasság sajátos célja az **új élet szolgálata**. E szolgálat törvénye a gyermek személyes, testi-lelki érdeke, a társadalom, az egész emberiség fennmaradásának és boldogulásának java. (GS 50.)

³⁹ DH 1801

⁴⁰ DH 1810 – Ezek az egyházi szankciók ma már magyarázatra szorulnak, ugyanis a jelentése nem más mint az, hogy az egyház „kiátkozással”, más szóval kiközösítéssel bünteti azt, aki ezt a nézetet vallja és abban meg kíván maradni. Korábban az egyházi közösségen kívül létezni igen veszélyes volt, mert a polgári törvény nem védte, mint a közösség többi tagját. Ezért a közösségen kívülre való helyezés képes volt visszatartani az illetőt a tévedésben való állhatatos kitartástól és fenntartotta a közösség rendjét.

⁴¹ II. Vatikáni Zsinat dokumentumai: *Gaudium et Spes* 48.

4. Melyek a házasság követelményei?

Három követelmény van:

1. MENTESSÉG AZ ÉRVÉNYTELENÍTŐ AKADÁLYOKTÓL;

2. A HITVESI KÖTELESSÉG VÁLLALÁSA

3. AZ ILLETÉKES HATÓSÁG SZENTESÍTÉSE

I. Mentesség az érvénytelenítő akadályoktól.

Az érvénytelenítő akadályok a következők:⁴²

- Egyneműség
- Kiskorúság (fiúk 16, lányok 14 éven alul)
- Képtelenség a nemi kapcsolatra
- Érvényes házassági kötelék
- Kereszteletlenség a partner részéről (felmentés adható)
- Az egyházi rend szentsége
- Szerzetesi örökfogadalom
- Rablás, foglyul ejtés házasságkötés céljából
- Hitves gyilkosság házasságkötés céljából
- Egyenes ágú vérrokonság le vagy felmenő ágon végig
- Oldalágú vérrokonság első unokatestvérségig (felmenthető)
- Egyenes ágú sógorság
- Nyilvános ágyasságból eredő sógorság I. fokon
- Örökbefogadásból eredő egyenes ágú rokonság és oldalágú rokonság másodok fokon (felmentés adható)
- A józan ész hiánya
- Feltétel kikötése, mely kizárja a házasság valamely lényeges elemét
- Súlyos kényszer és megfélemlítés
- Feltétel kikötése a jövőre vonatkozólag

II. A hitvesi kötelezettség vállalása.

E kötelezettségek a következők:

A.) Gyermekáldás vállalása

B.) A hűség vállalása

C.) A felbonthatatlanság vállalása

Ad A) A gyermekáldás vállalása egyet jelent a házasság lényegének vállalásával.

Ez ugyanis a teljes életközösség, mely a testi életközösséget, a nemi kapcsolatot is jelenti. A nemi kapcsolat pedig természetsszerűleg termékenyítés. A termékenyítés kizárása sérti a házasság lényegét, ill. Isten VI. parancsát, mely tiltja a paráznaságot.

Paráznaság a rendetlen nemi kapcsolat. A nemi kapcsolat akkor rendetlen, ha nem felel meg a rendeltetésének, mely természetsszerűleg a családalapítás, ill. a termékenyítés. Ebből következik, hogy mindig paráznaság a nemi kapcsolat, amikor elvonatkozik a családalapítástól, ill. a gyermek érdekétől, mert házasságon kívüli.

Házasságon belül is parázna a nemi kapcsolat, ha szándékosan terméketlen. A terméketlenítés minden eszköze természetellenes, rossz, ha szándékos, akkor bűnös (óvszer, pirula, injekció, megszakítás, vazektómia stb.) A fogamzásgátlás összes természetellenes módjai tilosak!

Harmadsorban paráznaság az is, ha csak illuzórikus a nemi kapcsolat, vagyis nem valóságos, csak szándékosan elképzelt, nemi élvezet céljából.

Ettől meg kell különböztetni a kísértést, melyet nem akarunk, csak elszenvedünk.

A gyermekáldás vállalása – termékenyítés vállalását túlmenően – magának a gyermeknek a vállalását is jelenti, a magzati állapottól kezdve mindvégig. A magzat valóságos emberi személy, életét szándékosan kioltani soha, semmilyen körülmények között nem szabad. Életének kioltása minősített gyilkosság, mely az Egyház törvényei szerint kiközösítéssel jár. Bármilyen módon járul hozzá valaki az ilyen gyilkossághoz, kiesik az Egyház közösségéből. Nem kap feloldozást, szentségekhez nem járulhat, amíg kellő bűnbánatot nem tart, felfogását meg nem változtatja. Megtérés esetén az Egyház visszafogadja és feloldozza. Ezt a visszafogadást a gyóntatótól kell kérni.

A magzat életének szándékos kioltására (abortusz) semmiféle mentség nincs!

Nem mentség az, hogy a társadalom, az állami törvény megengedi. Más, nyilvánvaló bűnöket is megenged. Ha pedig még támogatja is, akkor az egész társadalom bűnös. Nem mentség az a megfontolás sem, hogy a szaporodás szabad akció. A nők valóban szabadon dönthetnek afelől, hogy anyák akarnak-e lenni, vagy nem. Amikor azonban házasságot kötnek, első fokon döntenek az anyaság mellett, mivel a házasságkötés családalapítás. Amikor a házasságon belül nemi kapcsolatot létesítenek, másodfokon is döntenek az anyaság mellett, mivel a nemi-kapcsolat termékenyítés. Amikor pedig a magzat már fogant, az anya semmiképpen sem dönthet anyasága felől, mivel már ténylegesen anya. Csak arról dönthet, hogy gyilkos akar lenni vagy nem.

Nem mentség az önvédelem szándéka sem. Az önvédelem elve keresztény erkölcsi elv, mely szerint a jogtalan támadóval szemben védhetem magam, szükség esetén meg is ölhetem támadómat. Az anya viszont nem alkalmazhatja az önvédelem elvét magzatával szemben, ha életét veszélyezteti, mivel a magzat nem jogtalan támadó, másrészt az anyának hivatásbeli kötelessége a gyermek életét szolgálni – az önfeláldozás árán is.

Nem mentség az a szégyenletesen pogány felfogás sem, mely szerint az anya értékebb, mint a magzat, azért az anyát kell megmenteni a magzat élete árán.

Emberi élet és élet között semmiféle érdemi különbség nincs. Soha senkit sem szabad megölni azért, hogy más valakit megmentünk.

Mindezek ellenére a szülőknek joguk van a családtervezéshez. Meghatározzák gyermekeik számát, közös megegyezéssel. A szaporodást korlátozhatják oly módon, ami nem természetellenes, nem bűnös. Ilyen megoldás a kölcsönös önmegtartóztatás, vagy az

asszony időszakos terméketlenségének kihasználása – ez a természetes családtervezés módszere. Ebben az ügyben szakszerű felvilágosítást kell kérni.⁴³

Az igazi megoldás: az istenszeretetből fakadó hitvesi szeretet. Ez a szeretet soha nem tesz olyasmit, ami bárki számára ártalmas.

Hogyan tanulható meg a természetes családtervezés módszere? Van erre egy szervezet (Lásd a lábjegyzetben!) és ők adtak ki egy kiváló munkafüzetet, melyből odafigyeléssel elsajátítható ez a módszer.⁴⁴

„... a természetes fogamzásszabályozással élő házaspároknál sokkal ritkábban fordul elő válás, mint a mesterséges védekezést alkalmazóknál. Vagyis egyértelműen kijelenthető, hogy a természetes fogamzásszabályozás a szerelemnek jót tesz, sőt nagyon jót!” – részlet „A szerelem dinamikája” című könyv bevezetőjéből.⁴⁵

A gyermek vállalása pozitív értelemben személyi érdekeinek szolgálatát jelenti. Ezt a szolgálatot összefoglaló értelemben nevelésnek nevezzük. A keresztény nevelés egyrészt mindazon javak kínálata, melyek szükségesek a gyermek számára, hogy igazi ember, Isten gyermeke lehessen, társadalmi értelemben is. Másrészt a nevelés az akarat szabadságát hivatott befolyásolni, hogy a gyermek el is fogadja a nevelést. Ez a nevelés művészi nívója. Ehhez nem elég a felkínált javak „jósága”, de még a nevelő jósága sem. Szükséges hozzá, hogy a nevelő a mennyei Atya bizalmát élvezze, mivel ő bízta a gyermekeket a nevelőre. Senkit nem tudunk megnyerni, hacsak az Atya hozzánk nem vonzza az illetőt. Ezt az igazságot az Úr Jézustól tanultunk, aki az Utolsó Vacsorán így imádkozott: *„Kinyilatkoztataltalak téged az embereknek, akiket e világból nekem adtál.”* (Jn 17,6)

Ad B) A hitvesi hűség vállalása a teljes életközösség fenntartását jelenti, túl azon, hogy nem csalják meg egymást. Életünknek semmiféle javából nem zárhatjuk ki a hitvestársat. „Bajában” viszont önként osztozunk. Ez nem jelenti azt, hogy a bűnben is közösködünk. Inkább kell Istennel egységben lenni, mint a hitvestárssal a bűnben. Példakép az Úr Jézus, aki mindenben vállalta velünk a sorsközösséget, leszámítva a bűnt.

Ad C) A hitvesi kötelék felbonthatatlansága a sírig tartó hűség kötelezettségét jelenti. Az érvényes házasság kötelékét kizárólag a halál bontja fel. A halál viszont felbontja, mivel a házasság földi intézmény. Az életben maradt fél szabaddá lesz és új házasságot köthet. Az Egyház ezt nem tanácsolja, de az özvegynek joga van hozzá.

Nem jelenti a házasság felbontását a különélés, mely egyes esetekben jogos. A különélés nem ment fel a hűség kötelezettsége alól, csak a hitvesi életközösség szakad meg, akár kölcsönös megegyezés alapján, akár kényszerűségből, akár méltatlanság miatt. Kölcsön-

⁴³ Természetes Családtervezési Tanácsadók Munkaközössége – <http://www.tcst.hu/>

⁴⁴ A munkafüzet innen letölthető: <http://www.magyarokurir.hu/sites/default/files/hirek/egyeb/tcst.pdf>

⁴⁵ Evvel a témával komolyan foglalkozó könyvet írt egy osztrák katolikus család-pasztorációs csapat. Ez innen letölthető: http://www.parazskozpont.hu/sites/default/files/a_szerelem_dinamikaja_konyv_0.pdf.

nős megegyezés alapján, magasabb célok érdekében a hitvestársak felszámolhatják az életközösséget (pl.: szerzetbe vonulnak).

Kényszerűségből is bekövetkezhet a különélés, pl: betegség miatt, hivatásbeli kötelezettség miatt stb. Méltatlanság miatt akkor következik ez be, ha pl. házasságtörés történt. A vétkes fél ezzel elveszti a jogát a házaselet gyakorlásához.

A gyermek test-lelki egészségének veszélyeztetése esetében az ártatlan félnek kötelessége az életközösséget megszakítani. Egyéb esetekben (összeférhetetlenség, életveszély, stb.) is indokolt a különélés, de az illetékes egyházi hatóság engedélye alapján. Jogilag az az ártatlan, akit megcsalnak, vagy elhagynak. Nem biztos azonban, hogy erkölcsileg is ártatlan az illető. Erkölcsi vétkesség (pl. békétlenség, súlyos szeretetlenség) esetében fennáll a bocsánatkérés és jóvátétel kötelezettsége. Feloldozásban csak így részesülhet a talán jogilag „ártatlan” fél. Az elhagyott hitvestárs éljen buzgó hitéletet. Hűségét és tragikus életáldozatát ajánlja fel hűtlen hitvestársáért. Ha ezt megteszi, házassága hőiesen sikeresnek nevezhető. Sokkal inkább sikeres, mint a hűtlenségekben, paráznaságban eltöltött házaselet.

III. Az illetékes hatóság szentesítése.

A házasság nem csupán magánügy, hanem közösségi ügy is. Mindenkinek érdeke, hogy a házasság megfeleljen isteni és társadalmi rendeltetésének. Ezért a közösség érdekét szolgáló hatóságnak szentesítenie kell a házassági szövetséget. Ez a szentesítés a házasság lényegéhez tartozik, nélküle nem törvényes, nem érvényes a házasság.

5. Ki szentesítheti a házasságot?

Mivel a házasság isteni intézmény, a szentesítés is Istenre tartozik. Isten nevében az ő szószólói szentesítenek.

Isten tulajdonképpen és egyedüli szószólója az, akit ő igazolt: Egyszülött Fia, Jézus Krisztus. Ő jelentette ki feltámadása után: „*Én kaptam minden hatalmat mennyben és földön.*” (Mt 28,18) Ő viszont Egyházára ruházta hatalmát: „*Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket.*” (Jn 20,21)

Krisztus nevében az Egyház szentesít mindent. A házasságot is. Az Egyház, mely ezt a hatalmat birtokolja, másnak is átengedheti, a világihatóságoknak is. Meg is teszi. A világi hatóságok szentesíthetik azok házasságát, akik az Egyháznak nem tagjai. A világi hatóság előtt kötött házasságuk törvényes, érvényes, felbonthatatlan házasság, természetjogi alapon.

Az Egyház tagjai, a katolikus hívek viszont csak az Egyház hatósága előtt köthetnek érvényes házasságot, mely szentségi házasság. A szentség Isten kegyelmét biztosítja.

6. Hogyan kell készülni a házasságra?

Legalább 1-2 éves jegyességgel.

A házassághoz előkészület is szükséges. Nem az érvényességhez, hanem üdvös megvalósításához. A távolabbi előkészület a jellemnevelő, tiszta ifjúság. Aki ifjú korában tiszta, jellemes életet él, annak nem kell félnie a házasságtól, főleg a hitvestársa lehet biztonságban. A közelebbi előkészület a jegyesség.

A jegyesség rendeltetése, hogy a jegyesek egymást megismerjék; korrekt, becsületes életükkel egymást meggyőzzék, miszerint képesek a hűségre, egymásért vállalt áldozatokra, ezáltal a kölcsönös tiszteletre, őszinte megbecsülésre. E nélkül a nagyrabecsülés nélkül nem lehet sokáig egy fedél alatt élni két embernek. Becsülni, tisztelni csak az igazi személyi értékeket lehet, amit az Isten értékel. A lélek Isten-párti. Semmit nem számít neki az, hogy az esetleges saját „ideológiánk” szerint mit tartunk értékesnek.⁴⁶

A közvetlen előkészület a jegyesoktatás lelkigyakorlata. Legalább három hónappal előbb jelentkezzünk a lelkipásztornál, aki legalább három alkalommal jegyesoktatást tart. Ez az oktatás szigorú előírás, mely nélkül nem szabad esketni.

A házasság szentségét kegyelmi állapotban szabad felvenni, azért előtte gyónni és áldozni kell. Aki még nem volt elsőáldozó, annak el kell kezdeni legalább az előkészületet az első szentáldozáshoz. A házasság üdvös sikeréhez szükséges az igazi keresztény élet, mely a teljes egységet jelenti Krisztussal: a szellemi, az erkölcsi és a kegyelmi (szentségi) egységet.

KÉRDÉSEK A SZEXRŐL

A házasság előtti szex 16+1 romboló hatása⁴⁷

Farkas István piarista atya, aki évtizedek alatt sok száz fiatal életét ismerte meg egészen közről, így foglalja össze tapasztalatait:

A keresztény erkölcstan szerint az együttjárásban kialakuló szexuális kapcsolat nem előre visz, hanem sok-sok értéket, lehetőséget elpusztít. Paradoxnak tűnik, de így igaz, hogy teljesebb, boldogabb az a házasság, amelyben csak a házasságkötés után lesz eggyé a férj és a feleség. Közel 25 éven át több száz fiatal életét láthattam egészen páratlan közelségből. Ezen tapasztalataimat sűrítik a következő sorok. Bár Te is megszívlelnéd az itt leírtakat, s így együttjárásod, házasságod valóban boldog lenne!

⁴⁶ A jegyességi előkészületben nagy segítséget nyújt a MÉCS Családközösség által szervezett ilyen tárgyú kurzusai. További tájékozódás www.mecs.org.hu; www.mecsnapok.hu

⁴⁷ <https://christianae.wordpress.com/2015/03/19/a-hazassag-elotti-szex-161-rombolo-hatasa/>

Szedjük tehát szépen sorba, hogy milyen pusztítást végez a házasság előtti szexuális kapcsolat:

1. A pár életéből egy felhőtlen, játékos korszak („gyermekkor”) egyszer és mindenkorra pótolhatatlanul kimarad. Jól tudjuk, hogy milyen meghatározó egész életünkre gyermekkorunk (játék, bizalom, ráhagyatkozás...). Életünkben a felnőttesség, a felelősség a szexuális éréssel jelenik meg. Ha egy pár a házasságkötésig tartózkodik a szexuális kapcsolattól, hallatlanul szép, játékos, felhőtlen korszakkal alapozza meg jövő életét. Ezt később pótolni nem lehet!

2. A sokszínűség ki sem épül vagy leépül. Két ember között a legkifejezőbb a testi kapcsolat. Amíg ez nem jöhet létre, ezer más módon fejezik ki figyelmességüket, ragaszkodásukat. Ha a testi kapcsolat belép, az összes többi kifejezés mód háttérbe szorul. Ha a belépésig már kiépült egy gazdag kapcsolatrendszer, az tovább él: ha nem, sivár, egyhangú lesz két ember kapcsolata: „Az ágy közös. A párna nem.” (Pilinszky János: Életfogytiglan)

3. A szexuális kapcsolat a teljes önátadásnak és a teljes elfogadásnak a jele. A teljesség nem lehet egy estére vagy például három hónapra szóló. Amikor tehát eljártsszák a teljes odaadást, holott egészen más a valóság, becsapják egymást, hazudnak egymásnak. A teljes elfogadás azt jelenti, hogy visszavonhatatlan a döntésem. Ez csak a házasságban igaz.

4. Egy személy számára a legmegalázóbb, ha tárgyként kezelem. Nem tárgyként, hanem személyként fordulni a másik felé azt jelenti, hogy páratlan szerepet tölt be az életben (nem pusztán szexuális öröömöm tárgya). Az említett páratlanság csak a házasságban realizálódik.

5. Hogy a másikat teljesen elfogadom, ez azt is jelenti, titkaival együtt szeretem. Igazán csak a titok vonzza, bűvöli el az embert. (Gyermekkorunkban miután egy kisautót kibeleztünk, többé már nem volt érdekes számunkra, kidobtuk a szemétre.) Ha kíváncsiságom, erőszakom fölébe kerekedik a másik titkai tiszteletének, valójában nem beszélhetek elfogadásról, szeretetről.

6. Századunk betegsége az elidegenedés. Szavaink, kifejezéseink elveszítik helyi értéküket, tartalmukat. **Ha a szexuális élet ösztön-kielégítéssé degradálódik, lejáratódik, hogyan fejezzem ki szívem választottjának, hogy egyedül őt szeretem?** Amikor azt mondom: egyetlenem, akkor magam sem hiszem, mert nem az.

7. A házasságon kívüli szexuális kapcsolatban védtelenné, kiszolgáltatottá válik az ember. (A lágerparancsnokok nagyon tisztában voltak a levetkőztetés megszégyenítő jellegével, éltek is vele.) A szemérmesség védi az értéket, a titkot, a jogtalan szemektől, illetéktelen személyektől. A házasságban ezt az értékvédő szerepet átveszi a bizalom. A házasságon kívüli meztelenségben leomlik az első védőrendszer (szemérmesség), s még nincs meg a második (bizalom), az ember így kiszolgáltatott lesz.

8. A házasságon kívüli szexuális kapcsolatban az egyik legszentebb valósághoz, két ember tökéletes szeretetkapcsolatához félelem, bűntudat kapcsolódik. Nincs mögötte a teljes elköteleződés biztonsága: „Te életre szólóan, visszavonhatatlanul az enyém vagy, és én a tiéd.”

9. A test nagyon könnyen válhat a manipulálás eszközévé. Ráhajtok valakire, testileg az enyém lehet, de ezzel egy kegyetlen zsákutcába kerülök: „Vajon tényleg szeret? Nem csak a hálómbe került? Őszintén szeret, nem csak a trükköm köszön vissza?” – s így nem oldódik fel a magányom, mert nem szabadon fogadtak el.

10. Roppantul megtévesztő, amikor a test túlhangsúlyos lesz a választásban. Természetesen nagyon fontos tényező a testünk, de egy teljes élet boldogságához még fontosabb a másik önzetlensége, figyelmessége, türelme, áldozatkészsége, megbocsátási készsége... A „próbaházasság” egysíkú döntést hoz. Amióta ez a „divat”, azóta sokkal több a válás, mint azelőtt.

11. Az ember azáltal több az állatnál, hogy nem determinálják az ösztönei. A férfiasság pl. nem az ösztönerővel mérhető, hanem épp azzal, hogy valaki mennyire ura ilyen hajlamainak. **Az önfegyelem hiánya, föladása a későbbi házasságot is megrontja** (erőszakosság, hűtlenség stb.).

12. A házasság előtti szexuális kapcsolat a féltékenység, gyanakvás, bizalmatlanság alapjait rakja le. Partnerem ma velem él házasságon kívüli szexuális életet. Holnap házastársam lesz, s mivel az ő nemi élete eddig sem korlátozódott a házasságra, bárkivel megcsalhat. A házastársi hűségre a legnagyobb garancia: a házasságkötés előtt megtapasztalom, hogy a partnerem irányomban (is) mennyire ura ösztöneinek.

13. Egy házasság teherbírása attól függ, hogy mennyire szabadon vállaltam. Krízisekben jó visszagondolni arra, hogy milyen hosszú időn át teljesen függetlenül (szexuális kapcsolat nélkül) éltünk egymás mellett, s így érett meg egy erős, szabad döntés. Mennyire szomorú arra gondolni, hogy belesodródtam egy házasságba: „Valójában nem akartam, de pofátlanság lett volna négy év együttélés után otthagyni”, „Jött a gyerek” stb. A sodródás, a kényszer mindig értékpusztító.

14. Ami a testhez kapcsolódik, abban jelen van az elmúlás, a halál. Ez igaz a szexuális kapcsolatra is. Ezt a tényezőt a házasságon belül az életadás lehetősége ellensúlyozza. A házasságon kívül pedig csak a mulandó gyönyör szolgálata van jelen:

„Cimborák, a kéj, a tivornya Testet gyújt és lelket aszal. De rút lesz, de fekete, ronda Az ember, mikor belehal!” (Francois Villon)

15. A házasságban van több olyan időszak, amikor nem élhetnek házasságot a párok (gyermek születése, betegség stb.) Ha a házasságkötés előtti megtartóztatás idején kiépül egy gazdag jelzésrendszer a kölcsönös szeretet kifejezésére, akkor ezekben az időszakokban is élő marad a kapcsolat. A szeretet jelzésére páratlan lehetőség a testi kötö-

dés, de ez csak akkor hiteles, ha az élet összes területén egyedülállóan fontosnak tartom a társamat.

16. Hogyan tekinthet öregkorára az, akinél a szeretet fogalmához szükségszerűen hozzátartozik a szexualitás fogalma? Ezzel a szemlélettel az öregkor üres, kétségbeejtő. Ha viszont van egy szép „tavasz”, amelyben az illető megtapasztalja, hogy milyen gazdag lehet a kapcsolat testi kötődés nélkül is akkor az „őszre” is és a „télre” is reménnyel tud tekinteni.

A felsorolt 16 szempont világnézettől függetlenül minden ember számára megszívlelendő. Alapvető emberi tapasztalatokra hivatkoztunk; bizonyára te is sokat átéltél ezekből.

A teljesség kedvéért még idetennénk egy olyan érvet, amely az istenhívőknek jelent sokat:

17. Életünknek és testünknek is Isten a gazdája. Sem a saját testem, sem a partneremé nem az én tulajdonom. Isten tulajdonjogát sértem a házasságon kívüli szexuális kapcsolattal. A házasságban Ő egymásnak ajándékoz bennünket, tehát innen kezdve nem sértes, nem lopás a szexuális kapcsolat, hanem kizárólagosságával visszavonhatatlanságával épp megsejtet valamit abból, hogy hogyan szeret engem az Isten.

Ha a felsorolt 17 szempontot átgondoljuk, be kell látnunk, hogy az Egyház szigorúnak tűnő erkölcsi rendszerével nem eltiltani akar valamitől, hanem egy teljesebb élet, teljesebb boldogság felé szeretne elvezetni bennünket.

Farkas István piarista

Miért tiltja az Egyház a házasság előtti szexuális kapcsolatot?

Ha a felsorolt 17 szempontot átgondoljuk, be kell látnunk, hogy az Egyház szigorúnak tűnő erkölcsi rendszerével nem eltiltani akar valamitől, hanem egy teljesebb élet, teljesebb boldogság felé szeretne elvezetni bennünket.

Sokan tévesen úgy gondolják, hogy a hívő ember szemében minden földi érték leértékelődik. Az igazság az, hogy valójában minden földi értéket nem leértékel, hanem felemel. Bármennyire paradoxnak tűnik, egy hívő ember számára testünk nagyobb érték, mint egy materialista számára. Először is: Isten már a teremtéskor olyan gonddal, szeretettel, annak tudatával tervezte és formálta meg az emberi testet, hogy egykor az Egyszülött Fia így fog megtestesülni. (Mi ennek alapján megtehetjük azt, amit még az angyalok sem: testvérünknek szólíthatjuk Krisztust.) Másodszor: testünknek örök jövője van. Minden testünkhöz kötődő érték örökre megmarad. Én, mint hívő ember, ilyen örömmel, büszkén és felelősséggel tekinthetek a testemre.

A kereszténység tehát nem a bűn forrásának, nem valamilyen gyanús dolognak tekinti az emberi testet. Mi azt valljuk, hogy értékesebb lesz egy eszme, ha az testet ölt. Örülünk

annak, hogy Michelangelo megfestette az Utolsó ítéletet, kifaragta a Pietàt, örülünk annak, hogy Beethoven lejegyezte a IX. szimfóniát.

Amikor két ember szeretete, összetartozása a test által is kifejeződik, ez Isten szándéka szerint több, értékeesebb, mint a plátói szerelem. Tehát szó sincs arról, hogy önmagában a szexualitás bűnös dolog lenne. Pusztán arról van szó, hogy az a bűn, ha testével két ember hazudik egymásnak: eljátszik egy kizárólagos, teljes odaadást, holott a valóság egészen más.

Mindannyian emlékezünk a Legyetek jók, ha tudtok c. filmre: Cirifiscio szíve minden melegével, minden sejtjével szereti Leonettát. Ezt a gyönyörű szerelmet tönkre akarja tenni a Leonettát gyermekkorában megrontó bíboros, s ezért odavágja Cirifisciónak: „Leonetta teste őrzi az én ölelésemet.” Cirifiscio ezt a galád embert hasba szúrja. Az igazi szerelem nem elégszik meg töredékkel, sértetlenül igényli a másikat. Az Egyház a törvényeivel ezt a teljességet szeretné biztosítani a szerelmeseknek és a házasoknak.

Az életben sokkal jelentéktelenebb esetekben is ragaszkodunk egy teljességhez. Az étteremben a pincértől joggal elvárjuk, hogy előttünk bontsa fel a palackozott italt. Ha autót vásárolunk, szerelőt viszünk magunkkal, aki gondosan megvizsgálja a kínált kocsit, hogy nem karambolos-e, nincs-e valamilyen rejtett hibája. Nagyon bánkódunk, ha kiderül, hogy hamisított a hozzánk került pénz. S vajon ezt az igényességünket épp a legszentebb területen adjuk föl? A szexuális szabadosság pedig az élet legszentebb területét leszállítja a „próbálgatás”, az esetlegesség szintjére.

A meggondolatlanság ára

Amikor életre szóló sérülésről, pusztításról beszéltünk, ebben semmi túlzás nem volt. Mezei Mária 50 éves érettségi találkozásán könnyek között idézte föl a 18 éves korában elkövetett abortuszát. Az ő figyelmeztetése mindannyiunknak szól: „... megláttam a vödörben a véres húscsomót, cafattá tépett kis lábakat, s egy csöpp kis kéz utánam nyúlt... Szememből a könny, mellemből a tej megeredt, s elfolyt haszontalanul, mint az életem. Soha többet nem lehetett gyermekem. Vigyázzatok! Mondd meg mindenkinek, kiáltsd mindenkinek: vigyázzatok! Szép szabadságokat önkéntes fegyelemmel őrizzétek! Ne csúnyuljon szabadossággá! A szerelmeskedés szennyes öröm. A kíváncsiság, nyugtalanság, szánalom, ajándékozási vágy – nem szerelem! A szerelem egyszeri és szent Titok. Lényege e Szeretet. Ha Ő vezet, előbb utóbb rátalálsz arra, aki keres....”

Farkas István piarista

AZ EGYHÁZI ÉV NAPTÁRA

C.

Az *egyházi év* az Úr Jézus életének emlékezete és kegyelmi működése a liturgiában. Az egyházi év kezdete advent első vasárnapja, vége Krisztus Király vasárnapja.

Az egyházi évnél két ünnepekörre van:

1. A karácsonyi ünnepekör

- Előkészületi idő: Advent (Úrjövet) négy vasárnapja
- Karácsony két napja
- Karácsonyi idő
- Újév napja; Szűz Mária anyaságának ünnepe
- Vízkereszt vasárnapja
- Urunk megkeresztelkedésének ünnepe
- Évközi vasárnapok

2. A húsvéti ünnepekör

- Előkészület: Nagyböjt (40 nap)
- Húsvét két napja
- Húsvéti idő: Húsvéti vasárnapok
- Mennybemenetel vasárnapja
- Pünkösd vasárnapja
- Évközi vasárnapok

Kötelező egyházi ünnepek

Munkaszünet és a szentmisén való részvétel kötelezettségével.

1. Vasárnapok ill. vasárnapra eső ünnepek.

2. Egyházi ünnepek

- Újév: (jan. 1.) Szűz Mária anyaságának ünnepe
- Vízkereszt: (jan 6.) Urunk megjelenése
- Nagyboldogasszony: (aug. 15.) Szűz Mária mennybevételének ünnepe
- Karácsony első napja: (dec. 25.) az Úr Jézus születésének ünnepe
- Mindenszentek (nov 1.)

Tanácsolt egyházi ünnepek

A munkaszünet és a szentmisén való részvétel nem kötelező.

- Gyertyaszentelő Boldogasszony (febr. 2.): A kis Jézus bemutatásának ünnepe
- Gyümölcshordó Boldogasszony (márc. 25.): Az angyali üdvözlés ünnepe
- Szent Péter és Pál apostolok vértanúsága (jún. 29.)
- Szent István király ünnepe (aug. 20.)
- Kisboldogasszony ünnepe (szept. 8.): A Szűzanya születésnapja
- Mindenszentek ünnepe (nov. 1.)
- Szaplótelen fogantatás ünnepe (dec. 8.): A Szűzanya mentsége az áteredő bűntől és minden más bűntől.
- Karácsony és Húsvét másodnapja

Az egyházi év jeles napjai

- Karácsony vigíliája (dec. 24.)
- Szilveszter pápa emlékezete (dec. 31.): Az év végi hálaadás napja
- Hamvazószerda: A nagyböjt kezdete.
- A nagyhét napjai:

Nagycsütörtök

Az utolsó vacsora emlékezete: Az Oltáriszentség, a szentmise és a papság rendelése.

Nagypéntek

Az Úr Jézus kínszenvedésének és keresztre-feszítésének emlékezete.

Nagyszombat

Az Úr Jézus halálának és pokolra szállásának emlékezete.

- A május hónap a Szűzanya tisztelet hónapja. Naponta imádkozzuk a Lorettói litániát.
- A június hónap Jézus Szíve tiszteletének hónapja.
- Az október hónap A Szűzanya tisztelet hónapja. Naponta imádkozzuk a Rózsafüzért.
- Halottak napja (nov. 2.)
- A templom búcsú ünnepe (névünnepe)

Böjti napok

A böjti fegyelem jelentése és jelentősége:

- emlékeztet minket földi életünk zarándokútjára
- kegyeleti megemlékezés Krisztus szenvedéséről
- személyiségérlelő önmegtagadás, lemondás gyakorlása

Böjti gyakorlatok:

- kitartó imádság
- önmegtagadás
- alamizsnálkodás (adakozás)

Szigorú böjti napok: Hamvazószerda és Nagypéntek

A *szigorú böjt* azt jelenti, hogy koplalunk és húst nem eszünk. A koplalás mértéke: csak egyszer lakhatunk jól, azon kívül kétszer ehetünk a szokottnál kevesebbet. A szigorú böjt azokra vonatkozik, akik már betöltötték a 18. életévet és még nem kezdték meg a 60. életévet.

Hústilalom van minden pénteken (kivéve, ha az ünnepre esik). A hústilalom azt jelenti, hogy halat leszámítva semmilyen húst nem ehetünk. Más korlátozásról nincs szó. A hús-

tilalom felcserélhető más egyéb bűnbánati gyakorlattal a nagyböjti időn kívül. Ilyen valási gyakorlatok: Teljes rózsafüzér, részvétel a misén, jótekönykodó adakozás, Szentírás olvasása, betegek látogatása, stb. A hústilalom vonatkozik azokra, akik betöltötték a 14. életévüket egészen halálukig.

AZ EGYHÁZ SZERVEZETE ÉS ADATAI

D.

A Katolikus Egyház közösségének szervezetét alapvetően maga Jézus Krisztus alkotta meg, hierarchikus rend szerint.

Az Egyház feje maga Jézus Krisztus. Jézus Krisztus látható helytartója, Péter apostol utóda, a pápa. A jelenlegi pápa Péter apostol 266. utóda, Ferenc. A pápa mindig Róma püspöke, székhelye Róma városában, a Vatikán város államban van.

A pápa legfőbb pásztori hivatalait képezik a kongregációk, melyeket a bíborosok vezetnek. Az apostolok kollégiumának utóda püspöki kollégium, melyeknek tagjai az egyházmegyét vezetik. Az egyházmegyék élén a megyéspüspökök állnak. A világ kb. 4000 egyházmegyéjében megközelítőleg 1 milliárd katolikus él.

A MAGYAR KATOLIKUS EGYHÁZ ADATAI

A Magyar Katolikus Egyház jelenleg 16 egyházmegyéből áll, melyből 10 Szent Istváni alapítású. Az egyházmegyék a következők:

Esztergom-budapesti, Kalocsa-kecskeméti, Egri, Váci, Székesfehérvári, Veszprémi, Szombathelyi, Győri, Pécsi, Szeged-csanádi, Kaposvári, Debreceni-nyíregyházi, a Pannonhalmi, a Hajdúdorogi, és a Tábori Püspökség.

A római katolikus egyházmegyéken kívül a katolikus egyházhoz tartozik a Hajdúdorogi görög katolikus egyházmegye és a Miskolci Apostoli Exarchátus is.

Az első egyházmegyét a magyar nép térítő apostoli királya szent István király alapította a pápa megbízásából.

Az egyházmegyék közül az első az Esztergom-budapesti egyházmegye, melynek püspöke a magyar püspökök között tiszteletbeli elsőbbséget élvez: prímás-püspök. Ezenkívül rendszerint bíboros is, vagyis a pápa legfőbb tanácsadó testületének tagja.

A mi egyházmegyénk

A váci egyházmegye honlapja: www.vaciegyhazmegye.hu

Megyés főpásztorunk jelenleg: Dr. Beer Miklós megyéspüspök

Segéd püspök: dr. Varga Lajos

A MI EGYHÁZKÖZSÉGÜNK ADATAI

Az egyházközség (plébánia) neve és elérhetőségei:

Magyarok Nagyasszonya Római Katolikus Egyházközség

Postacím: Római Katolikus Plébánia Hivatal, 2119 Pécel, Szent Imre krt. 8.
telefon:(28) 610-282; e-mail:

Honlap: pecel.vaciegyhazmegye.hu

Hivatali idő:

hétfő 9⁰⁰-12⁰⁰

kedd: 15⁰⁰-18⁰⁰

szerda: Szünnap

csütörtök: 9⁰⁰-12⁰⁰

péntek: 15⁰⁰-18⁰⁰

A plébános neve: Burger Ferenc

Plébániai asszisztens, akolitus: Dévai Zoltán Nagy Imre, Bense Attila

A betegellátásban segédkezők: Káposztássy Béla, Huba Zoltán

A templom búcsúja (névünnepe): Magyarok Nagyasszonya, október 8.

A plébánia területén működő intézmények:

Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola

Igazgató: Almási Zsuzsa

Cím: 2119 Pécel, Kossuth tér 7. telefon: (28) 547-301 www.szerzsebet.sulinet.hu

Jézus Szíve Népleányok Idősek Otthona;

Igazgató: Vancsó Ilona

Cím: 2119 Pécel, Pesti u. 2. telefon: (28) 454-620

<http://uj.katolikus.hu/rendek.php?h=45>

Általános miserend

hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken 7³⁰

szombat: 18⁰⁰

gyászmise a havi elhunytakért a hónap utolsó szombatján: 17⁰⁰

vasárnap

téli és nyári időszámítás idején egyaránt:

9⁰⁰ római szentmise

18⁰⁰ római szentmise

Temetővel kapcsolatos információk

Az iroda címe: 2119 Pécel, Faiskola u. 2.

Nyitvatartás: télen: minden nap 8⁰⁰-17⁰⁰ nyáron: minden nap 7⁰⁰-19⁰⁰

A sírhelyek megváltását a Temetkezési Vállalat (SZIGÜ) irodájában intézhetik. Elérhetőségek: 2119 Pécel, Hősök útja 13., telefon: (28) 454-603

Közérdekű információk

Gyermekek keresztelésnek bejelentése és kérése egy hónappal a keresztelés előtt!

Szülők és keresztszülők oktatása megbeszélés szerint. Felnőttek keresztelésre, elsőáldozásra való előkészítése egyéni megbeszélés alapján. Esküvőre jelentkezés: minimum 3 hónappal az esküvő előtt.

A MAGYAROK NAGYASSZONYA TEMPLOM ÉS KATOLIKUS PLÉBÁNIA TÖRTÉNETE

Már a történelem előtti időkben is lakott vidék volt („péceli” kultúra). Nevét Pauler Gyula Péter király tanácsos „Pezil”-től származtatja. Amennyiben az állítás helyes, úgy korai alapításra utal a neve, a XI. századra, legfeljebb a XII. századra. „Pezil”-től származott a Péczeli család, amely a XIV. századtól kezdve birtokos volt Pécelen, Maglódon, Besnyőn, Tarcsán és Kerepesen. Ezenkívül a Hartyáni család is birtokos volt itt. Első okleveles említése 1338-ban történik, amikor I. Károly király a birtokot Drugeth Vilmosnak adományozza. 1347-ben Péter fia Pál özvegye Katalin Pechul negyedét kapja. 1355-ben a péceli nemesek szerepelnek (a köztudatban). Zsigmond király pedig egyes itteni birtokrészeket feleségének, Borbála királynénak adományozott, de volt itt a Péczeli-Késző és a Péczeli-Syke családoknak is birtoka. Ezekből jutott női ágon a Fáy majd a Ráday családok tulajdonába. A XVI. században a Somlyói és a Gerzsei családok is birtokosok voltak.

A hódoltság alatt nem pusztult el, de a török defterben – bár lehet, hogy elírás folytán – nem található. A püspöki dézsmajegyzékek a lakott helyek között említik. A XVII. században csak 1686-ban jelzik „deserta”-nak. 1696-ban már 38 adózó családfője van. Lakosai valószínűleg már a XVI. században protestánsok lehettek, mert 1606-ban már lelkészük van. Pongrácz Informatioja is, mint kálvinista lelkészt tartó falut említi, hasonlóképpen szerepel Dwornikovich Jelentésében is. Mindig Pest megyéhez tartozott. 1345-ben oklevélben a péceli pap szerepel. Ekkor feltehetően temploma és plébániája is volt.

Chobot említi, hogy a kálvinisták a katolikus templomot is elfoglalták, de később kénytelenek voltak visszaadni. Dwornikovich jelentése szerint a templom jól fedett. 1733-ban azonban már nincs a falnak katolikus temploma. A régi templom 1750 körül már rom, ugyanígy az 1777. évi Canonica Visitatio szerint is. 1774. évi összeírásban sincs templom, de léteznek a régi templom romjai. Később a romok elenyésztek. A törökök kiűzése után mindenféle nyelvű és vallású nép telepedett le Pécelen. Voltak itt katolikusok, lutheránusok, kálvinisták, husziták (anabaptisták), görögök és zsidók, a népesebb felekezeteknek imaházuk is volt.

Peitler Antal váci püspök 1874-ben kápolnát építtetett Szent István tiszteletére, mely a lakosság szaporodása következtében csakhamar kicsinek bizonyult.

Ennek helyébe 1900-ban új templomot építettek Magyarok Nagyasszonyának tiszteletére. A templomot 1973-tól 1975-ig renoválták. A templom liturgikus terét Perczel Dénes tervei szerint rendezték át.

A plébánia épülete 1930-ban készült, melyet 1971-ben renováltak. Historia Domusa 1926-ban kezdődik. Egyházközsége messze környéken a legkitűnőbbben szervezett volt a helyben működő szervezetek közreműködésével.

Eredetileg Rákoscscaba filiája volt. 1915. január 1-től lett expositura, majd 1922. január 1-től kurácia, végül 1932. november 9-től plébániai rangot kapott. A plébánia területén igen áldásosan működtek az Irgalmas Nővérek 1922-től, majd 1932-től a Jézus Szíve Népleányok és Assisi Szent Ferenc nővérei. Az egyházközség több iskolát is fenntartott, így volt Árpádházi Szent Erzsébet Otthon, óvoda, elemi iskola, ahol a tantestület létszáma 1943-ban 9 fő volt, valamint egy felső női ipariskola is működött.

(Forrás: *Dr. Varga Lajos: A váci egyházmegye történeti földrajza, Vác, 1997, 298. o.*)

E.

Imádságok

Üdvözlégy Mária, kegyelemmel teljes, az Úr van teveled. Áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus. Asszonyunk Szűz Mária, Istennek szent anyja, imádkozz érettünk bűnösökért most és halálunk óráján. Ámen.

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben úgy a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek, és ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól. Mert Tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen.

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremőjében, és Jézus Krisztusban, ő egy fiában, a mi Urunkban, ki fogantatott Szentlélektől, született Szűz Máriától: kínozták Poncius Pilátus alatt, megfeszítették, meghalt és eltemették, alászállt a poklokra, harmadnapon halottaiból föltámadott, fölment a mennyekbe, ül a mindenható Atya Istennek jobbjára felöl; onnét jön el ítélni eleveneket és holtakat. Hiszek Szentlélekben; egy katolikus keresztény anyaszentegyházat; szenteknek egyességét; bűnöknek bocsánatát; testnek feltámadását; és az örök életet. Ámen. (Apostoli hitvallás⁴⁸ - vagy rövid hiszekegy)

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek, minden láthatónak és láthatatlannak Teremőjében.

Hiszek az egy Úrban, Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában, aki az Atyától született az idő kezdete előtt. Isten az Istentől, világosság a világosságtól, valóságos Isten a valóságos Istentől. Született, de nem teremtmény, az Atyával egylényegű és minden általa lett. Értünk emberekért, a mi üdvösségünkért, leszállott a mennyből. Megtestesült a

⁴⁸ Hitünk legfontosabb igazságainak összefoglalását Apostoli Hitvallásnak nevezzük, mert elemeiben az apostolokra megy vissza. Ez a hit ősi szabálya. Eleinte a kereszteleknél, később más szertartásokban is mondták. De nem csak hitvallás, hanem imádság is: Isten titkainak imádó szemlélése, hálaadás a kinyilatkoztatott igazságokért és Istennek szóló hűség-nyilatkozat. Nem csak az Istenhez szóló beszéd lehet imádság, hanem az Istenről szóló is. - Szertartásokon kívül is rendszeresen éljünk vele hitünk erősítésére. vö. katolikus.hu

Szentlélek erejéből Szűz Máriától és emberré lett. Poncius Pilátus alatt keresztre feszítettek, kínhalált szenvedett és eltemették. Harmadnapra föltámadott az Írások szerint, fölment a mennybe, ott ül az Atyának jobbján, de újra eljön dicsőségben ítélni élőket és holtakat és országának nem lesz vége.

Hiszek a Szentlélekben, Urunkban és éltetőnkben, aki az Atyától és Fiútól származik, akit éppúgy imádunk és dicsőítünk mint az Atyát és a Fiút, Ő szól a próféták szavával.

Hiszek az egy, szent, katolikus és apostoli Anyaszentegyházban. Vallom az egy keresztséget a bűnök bocsánatára. Várom a holtak föltámadását és az eljövendő örök életet. Ámen. (Nicea-konstantinápolyi hitvallás⁴⁹ - vagy hosszú hiszekegy)

⁴⁹ A szentmisében egyik lehetőségként a Nicea-konstantinápolyi Hitvallást (Credo-t) is imádkozzuk. A Szentháromságról és Krisztus isten-emberi természetéről szóló tanítás hitünk és keresztény életünk alapja. Minden torzítás, ami e tekintetben a századok folyamán jelentkezett, következményeiben az egész hitrendszert, az erkölcsi és szertartási életet is fenyegette. Ezért az Egyház különös gonddal lépett föl minden ilyen tévedéssel szemben, s újból és újból kifejtette az igaz hitet. Az Apostoli Hitvallást a niceai (325) és konstantinápolyi (381) zsinatokon bővítették ki az ősi hit részletesebb kifejtésével. Ne tekintsük e szöveget fölösleges teológiai részletezésnek. Inkább hatoljunk be a szöveg segítségével még jobban Isten titkaiba. Válgjuk ajkunkon imádássá, s egyben hálaadássá, amiért Isten önmaga életét az Egyházon keresztül föltárta nekünk. *vö. katolikus.hu*

Tartalomjegyzék

Általános tájékoztató	2
Elektronikus Publikáció.....	3
Impresszum.....	3
VI. PÁL pápa hitvallása	4
ALAPVETŐ ISMERETEK	9
A vallásról	10
1. Az Egyház krisztusi tanítása életünk értelméről.....	13
2. Az Egyház krisztusi tanítása Istenről	15
3. Az Egyház krisztusi tanítása Jézus Krisztusról.....	17
4. Az Egyház krisztusi tanítása önmagáról	19
5. Az Egyház krisztusi tanítása a szentmiséről	21
6. Az Egyház krisztusi tanítása a Szentírásról és Szentagyományról.....	23
7. Az Egyház krisztusi tanítása az erkölcsről.....	25
8. Az Egyház krisztusi tanítása a kegyelmi életről	28
9. Az Egyház krisztusi tanítása Szűz Máriáról és a szentekről	31
10. Az Egyház krisztusi tanítása az angyalokról.....	32
11. Az Egyház krisztusi tanítása az emberről	33
12. Az Egyház krisztusi tanítása a látható világról.....	34
13. Az Egyház krisztusi tanítása a szentségekről és azok felvételéről.....	35
I. A keresztség szentsége	36
II. A bérálás szentsége	38
III. Az Oltáriszentség	39
IV. A bűnbánat szentsége	41
V. A betegek kenetének szentsége.....	46
VI. Az egyházi rend szentsége.....	47
VII. A házasság szentsége	48
AZ EGYHÁZI ÉV NAPTÁRA.....	59
AZ EGYHÁZ SZERVEZETE ÉS ADATAI.....	63
A Magyar Katolikus Egyház adatai	64
A mi egyházmegyénk.....	64
A mi egyházközségünk adatai	65
Temetővel kapcsolatos információk.....	66

Közérdekű információk.....	66
A Magyarok Nagyasszonya templom és katolikus plébánia története.....	67
FÜGGELÉK	69
Imádságok.....	69